

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

NYELVEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSRE:
C-hatású kis hirdetés 20 fillér.
minden névkezelésnél 10 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 82.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, június 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelkek: Arad nyári színháza.
- A bonyák költségvetés.
- Egyről-másról.
- A búr háború utolsó napjai.
- Az aradi püspökválasztás.
- A közigazgatás egyszerűsítése.
- Megsemmisített mandátum.
- A városatyák tájékozatlansága a közgyűlések előtt.
- Az aradi iparosság ünnepe.
- Munkácsy-emléktábla Aradon.
- Parecs Gyula dr. ünneplése.
- Szakvélemények Aradváros konverziójáról.
- A gimnazisták majálisa.
- Huszonöt éves találkozó.
- Az utolsó mise.
- Ötvenzár gyermek atyja.
- Tárca: A hétről. Irta: Forgács. — A fekete levél. Irta: Tomori Jenő.
- Regény-Carnet: A fehér hattyú. Irta: Catulle Mendès.

Arad nyári színháza.

Arad, május 31.

Egy hónapig tartó csonka szezonzár után bezárultak a közsínház kapui s Thália népe áthurcolkodott a muzsa szellősebb hajlékába, a nyári szinkörbe. Ma este már itt élveztük Herczeg Ferenc poetikus *Balaton regéjét* s két hónapon át a marosparti muzsateplom lesz esti találkozóhelye Arad közönségének.

Mikor a nyári színházat ünnepélyesen felavattuk s ezzel kapcsolatban hosszú küzdelmek után állandósítottuk az aradi színészetet, meg voltunk győződve arról, hogy egy jóra való társulat, a mely meg

tud felelni Arad fejlettebb igényeinek s műérkének, ebben a szinpartoló városban meleg otthonra talál s nemcsak erkölcsi, de anyagi támogatásban sem fog hiányt érezni. És ha az igazgató csak egy kicsit is felül emelkedik a nyári színházban megszokott vásári nivón, bizonyára megtalálja a maga számítását és sokkal többet ér el, mintha nagy kockázatok árán a nyári szezonzár alatt faluzni lenne kénytelen.

Sajnos, a nyári színház első két szezonzárában a *Leszkay-féle* művezetőség anynyira előtérbe tolt a kalmár szellemet, hogy a közönség elvesztette a kedvét s a sok mindenféle bakugrás, silány cirkuszi produkció s a művészet legelemibb kellekeit is nélkülöző mutatványok miatt elszokott a szinkör látogatásától. Mivel pedig Aradon az a dicséretes elv uralkodik, hogy színházba minden áron menni kell, még akkor is, ha az ott nyerendő szellemi élvezet nem áll arányban a rá fordított költséggel és fáradsággal: a közönség bosszankodott ugyan, de azért a nagyobbik rész hűségesen eljárt a szinkörbe s gazdagította az igazgató bevételeit.

Ez a momentum az, a mit első sorban figyelmébe akarunk ajánlani *Zilahi Gyulának*. Ne térítse el a nyári színházat eredeti rendeltetésétől s legyen gondja rá, hogy a műsor itt is oly jól megválasztott és előkelő nivón álló legyen, mint azt már tőle igazgatósága első hónapjában megszoktuk. Adasson könnyebb műfajú darabokat, mert első sorban ez kell a

nyári színház állandó publikumának, de azért ne eressze be oda a szinpadot lealacsonyító selejtes fércmunkákat s főleg a kókleret, meg a clown-ok orra előtt csapja be az ajtót. Meg lehet arról győződve, hogy igyekezetét méltányolni fogja a közönség és sok telt házzal honorálja fáradozásait, melyeket a művészet érdekében tesz.

Hogy az első hónap anyagilag nem ütött be úgy, mint azt *Zilahi* remélte volna, ez a körülmény ne vegye el a kedvét, főleg pedig ambícióját ne csorbítsa meg. Hiszen tudni való, hogy új társulattal, új regime alatt nyáron kezdeni meg a szezont — egyértelmű az öngyilkossági kísérlettel. A hosszú tél kimeríti a közönséget s egyébként is, a mint a langy tavaszi fuvalom először jelentkezik, szivebben tölti az estéket minden ember lent a parkban, a ligetben, a szabad természet ölében, mint a színház zárt falai között. Ha tiszter jobb lenne a társulat meg a műsor, mint a minő, az sem vonzana többé és nem vonz főleg május hóban a mi szerencsétlenül megépített téli színházunkba, a hol fulasztó a hőség s szelölőtetés helyett a légvonat az ur. Ebben az egy tekintetben a nyári színház sokkal célszerűbben van konstruálva, a mennyiben ott kellemes a tartózkodás s nincs kitéve az ember annak, hogy megsüljön.

A másik ok, mely a közönséget vizsztatartotta a színházba járástól, a hely-árok felemelésében leli magyarázatát. Bárki tanácsolta is ezt az új igazgatónak,

TARCA

A hétről.

Angolnóta

az essexi gazdák tiszteletére.

Ritka buza, ritka árpa
És a rozs is ritka;
Angol gazda kíváncsi rá:
Mi ennek a titka?
Kart kitarva, várva-várjuk:
Good by!
Angol pénznek, angol észnek
A magyarnál jut hely.
Hej, az angol birtokosnak
Be kevés a gondja!
A vetését jég se bántja,
A rozsdá se rontja.
A buzája csak megéri
Oh yes!
Gondol egyet: magyar földön
Körutazni jó lesz.
Bár a földjét a burok
Vágják, mint a répát,
Vereséget elfelejt, hogy
Magyar batárt lép át.
Nem törődik már a bural

Goddam!
Valahogy csak rendbe jönnek
Valamikor ott lenn.
Fölfelé megy borban a gyöngy
S lefelé a bánat:
Vigasztaló a bakator
Az angol gazdának.
Ide hívják, oda csalják
Lunch-re;
A mi búja vele jött, hogy
Minálunk kiöntse.
S végig nézik városunknak
Valahány csodáját:
A hidat, min ember, állat
Csak tipegve jár át.
És a közuti vasutat.
All right!
Mely, bár azt a lovak huzzák:
Villamos sinen lejt.
S nekik való ép a színház,
Hogy oda benéznek:
Angolosan erkölcsöset
Játszhatnak a színészek.
A deficit bejöhet, de
Shocking!
Frivol ének, ledér darab
Maradjon csak ott kint.

S örvendhetek: ez a város
Egyébként se céda,
Aszfalt Bettinek a korzón
Tiltva van a séta.
Azt üzenté Sarlot: „my dear
Lady!”
Ha meglátjuk, nincs az ügyvéd
A melyik kivédi.”
S azt is meglátták volna,
Hogyha nem sietnek:
Reverendás knock-a-bouts-ok
Miként verekednek.
Egy a Hamzsát, más a Mangrát
Tolja, —
S jókedvűen találgatják
Kinek lesz több goal-ja?
... Ritka buza, ritka árpa
És a pénz is ritka;
Institoris megtalálta,
Mi e bajnak nyitja.
Nem segít rajt Steiner Jakab
Speech e
Konverzió kell a népnek,
Hogy azt földérite.

Forgács.

rossz szolgálatot tett vele mindenféle tekintetben. Az aradi közönség meglehetősen konzervatív és szokásain nem igen szeret változtatni. Évtizedeken át a régi helyáratat fizette s fizette szívesen, jó lélekkel a maga forintját az elsőrendű támlásszékek után. Az árfelemelés rossz vért szült s a publikumnak legalább fele arra az álláspontra helyezkedett, hogy megszorítja a színházba járást, mert az drága neki. És hogy a sűrű krajcár jobb, mint a ritka forint, eléggé megérezte május alatt a színházi pénztár. Szerencsére a nyári színházban a helyáratat nem emelték föl. Hogy mit jelent ez, bizonyára meg fog győződni róla az igazgatóság már az első hetekben.

Tudjuk, hogy Zilahi kényszerítő körülmények hatása alatt vette át éppen nyárra az aradi színházat. Egyrészt azért, mert őszre nem lehetett volna tisztességes társulatot toborozni, mivel virágvasárnap táján minden valamire való színész elszereződik, másrészt pedig Leszkay fenyegetésétől tartott, hogy a nyárra, ha Zilahi vonakodik az átvételtől, lehozza a fővárosból Aradra az ő Magyar Színházat, s lejátszatja Zilahiék orra elől a szezon összes ujdonságait. Ezt a kicsinyes terrorizálást nem kellett volna komolyan venni. Leszkay még a Magyar Színházzal sem árthatott volna az őszi szezonnak, érezte ezt ő maga legjobban akkor, a mikor Aradról elment s a midőn utolsó fegyvergyanánt szegezte Zilahi mellének ezt a fenyegetést, csak hogy a nyári hónapokra rá ne fizessen. Már akkor annyira jól voltunk Leszkayval lakva, hogy biztos bukásnak nézhetett elé s üres házak vártak volna rá a legfényesebb, legzajosabb hirdetett „akktraktiók“ dacára is.

A színészek előre való szerződötése, jó társulat összehozása és együttartása a tételre már sokkal komolyabb érv s hiszszük, hogy inkább e miatt vágott bele Zilahi a nyári szezonba, mint bármi egyébért. Ő fogja a hasznát látni annak, ha a társulat jól összetanul s tételre gazdag repertoírral, egybevágó, pompás előadásokkal mehet vissza a kőszínházba. S ha a nyár nem is hozná meg egyszerre a gyümölcsöket, a téli szezon bizonyára

kárpótolni fogja érte. Csak kitartás, türelem — és az erkölcsi mellett az anyagi siker sem marad el.

A bosnyák költségvetés.

(A magyar delegáció ülésén.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 31.

A magyar delegáció ma *Andrássy* Gyula gróf elnöklété alatt teljes ülést tartott, amelyen elsősorban harmadszori olvasásban is elfogadták a külügyi költségvetést.

Ezután a magyar és osztrák delegációk határozatainak összeegyeztetésére kiküldendő hetes albizottság tagjaivá megválasztottak: Dániel Ernő báró, Falk Miksa, Hegedüs Sándor, Miklós Ödön, Münnich Aurél, Perczel Dezső és Szerb György.

A delegáció mai ülésén egész sereg bosnyák ember jött el és hallgatta végig a karzaton a bosnyák vitát mindaddig, a míg *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter fel nem szólalt. Ekkor mintegy intésre mindnyájan felkeltek és szó nélkül eltávoztak, a mi nagy derűtséget keltett.

A bosnyákok különben egy panaszos füzetet is szétesztettek a delegátusok között, de a füzetben felsorolt vádjait *Kállay* miniszter sorra alaposan megcáfolta.

Az ülésről a következő részletes tudósításunk szól:

Bosznia költségvetése.

Münnich Aurél előadó az egyesült négyes albizottság nevében elfogadásra ajánlja Bosznia és Hercegovina költségvetését.

Wilczek Frigyes grófnak kifogása van a zárszámadások egyes adatai ellen és a közös aktívákrol kimerítő kimutatást óhajt. Magát a megszállott tartományok költségvetését elfogadja, de nem fogadja el a hegyi útegekre előirányzott és az ottani csapatok létszámának emelésére szánt költségeket. Nem tartja ugyanis megengedhetőnek, hogy az amugy is terhettől roskadozó ország újabban megterheltesse magát kiadásokkal.

Rakovszky István nem érti, mily jogon tárgyalják itt ezt a költségvetést, holott Boszniának más a szuverénje, más a kormánya, s a mellett a senki országa Bosznia. De hát Boszniával azt lehet tenni, a mit akarnak. *Kállay* nak szabad keze van. A velencei Márk-téren oly szelidek a galambok, hogy az idegenek kezéből is eszik a kukoricát. Itt a galamb szerepét a sajtó játssza, a mely *Kállay* kezéből szedi

az aranyos buzakalászokat és ennek az üdvös hatása alatt bármi történik is Boszniában, a sajtó mindig hallgat felőle, miként a sir. Nem lát, nem hall senki, semmit, még a Budapest utcaján járkáló panaszos bosnyák küldöttségét sem.

Legyen népképviselő.

Boszniával való helyzetünket tarthatatlannak mondja. A kormányzati rendszer tette tarthatatlanná. A bosnyák adminisztráció a Bach-rendszer bosnyák kiadásban. Az emberi jogokat lábbal tiporják, spicli-rendszer uralkodik, s ilyen körülmények közt nem csoda, ha a pénzügyminiszter Boszniában eredmények helyett csak nélegületlenséget tud felmutatni. Boszniában nincs szabad sajtó, vannak a kormány által sugalmazott újságok, melyeket nem olvas senki, de olvassák a horvát újságokat, melyek az ellenünk való gyűlölséget egyre szitják. A beamter-politika szerencsétlen voltát festi, elmondja, hogy elidegenednek tőlünk a szerbek, a törökök, meg emennek szuverénjükhöz a török szultánhoz, a ki őket elszállásolja és megnyugtatja őket, úgy hogy megelégedetten távoznak el tőle.

Bosznia számára népképviselőt kér. Kijelenti, hogy a milyen szerencsétlen Bosznia adminisztrációja, ép oly szerencsétlen az a gazdasági politika, melyet ott követnek. A bosnyák-mohamedánok helyzetét tárja fel, akikkel a legbrutálisabban és legigazságtalanabban bának. Erre példákat sorol fel. Hibáztatja a kormány azon intézkedését, hogy az ok nélkül kivándoroltak hazájukba vissza nem térhetnek. Kérdi a minisztertől, ki adta meg neki a jogot arra, hogy Bosznia bennszülöttjeit hazátlanokká tehesse. Ilyen intézkedések nevelik a mi leglelkesebb és legelszántabb ellenségeinket. Az a meggyőződése, hogy a szerencsétlen kormányzatnak éppen az ellenőrzés hiánya az oka, azért indítványozza, hogy küldessék ki egy országos bizottság a bosznia-hercegovinai állapotok tanulmányozására, hogy tájékozást szerezzen arról, vajjon alaposak-e a mohamedán bosnyákok panaszai, és ha igen, minél előbb orvosoltassanak. A bizottság működéséről tegyen jelentést a jövő évi delegációnak.

A bosnyákok panaszai.

Okolicsányi László nem kíván a költségvetéssel foglalkozni, csak azon visszaélésekkel melyeket a bosnyák mohamedánok a delegáció elé terjesztett emlékiratukban elpanaszolnak. Helyteleníti azt, hogy Boszniában is nemzeti-ségi kérdést csinálnak azáltal, hogy hol török-mohamedánokat, hol meg a szerbeket és horvátokat nyomják el. Ebben a szellemben kormányozni nem lehet. Csatlakozik *Rakovszky* indítványához.

Elnök: Ki kíván még szólni?

Rakovszky István kijelenti, hogy szeretné

A fekete lovag.

Irtá: Tomori Jenő.

I.

A firtosházi fűrdőszezonok krónikáján évtizedek óta szüztiszta fehérek a lapok, mint a hó a magas Firtos ormán. Csupa asszony és leány szállja meg a szétszórt, bogárhátú villákat az első forró napon s az erdei sétatutak legöregebb fenyői sem emlékeznek valami izgatott pásztorórára.

A fűrdői kalandokra vágyó, forró vérű ifjuság hódító működésének körén kívül esik ez a kis havasi fészék.

A remeteéletbe beletörődött asszonyok csöndesen ültek a kut körül, midőn lelkendezvé rohant hozzájuk a postáskisasszony. A vézna, sápadt leány most egész vörös volt az izgalomtól. Látszott rajta, hogy valami fontos újságot hoz a társaságnak, amely őt következtetesen bojkottálta.

— Egy férfi, fiatal férfi, épp most szállott le a kocsiról — lihegte csaknem fuldokló hangon.

Az asszonyok kezéből kiesett a himzőkészlet. Pillanatnyi csönd állott be, míg a kis pikáns arcú patikusné nem kíváncsiskodott:

— És gavallér férfi?

— Ugy jelent meg, mint egy regénybeli titokzatos lovag. Egész feje selyemkendőbe burkolva, alig látszik ki az orra hegye.

— Oh ez érdekes — kiáltott föl csillogó szemekkel a patikusné.

— Bizonyára párbajban vágta össze — lelkesedett a szerkesztő felesége.

A többi asszony is kész volt megjegyzéssel, de ezeknek elejét vette az arra menő öreg doktor.

— Egy szegény betegünkkel több van, nagyságos asszonyok.

— Nos, nos? — biztatták az öreget minden oldalról.

— Szegény fodrász-legény érkezett ma, egész haját tövig leperzselte a spiritusz-lámpa, ezért fekete...

A doktor itt szippantott burnótjából s folytatni akarta a szegény ifju történetét, de nem volt kinek. Az asszonyok szó nélkül rebbentek szét, csak a szerkesztő felesége szólt vissza a postáskisasszonynak:

— Kedvesem, a romantikus mesék kombinálásánál sokkal magasabb hivatás a levelek helyes irányítása!

II.

Napsugaras, pirosló hajnalban olvasgatott az erdei sétány egy távoli padján *Piroska* asszony.

Igy nevezték rendszeren a belvárosi társaságokban *Guth* doktornak, a híres nőspeciálisának feleségét, aki még mindig ragyogó szép asszony volt, bár halántékán már festette az ezüstbe olvadó fűrtöket.

Az ősz szálaknál azonban jobban emlékezett az idő futására a szép asszonyt a leánya, kinek szoknyái az utolsó év alatt ijesztően megnyultak, *Guthné* szerette *Biankát*, de mégis gyakran némi keserűséggel látta annak virágzó, üde fiatalágát. Érezte, hogy az ő tavasza már elvirágozott, anélkül, hogy perzselő melegétől egy percig is mámoros lett volna. Az ura jóformán a mézeshektől kezdve elhanyagolta, de ő megmaradt azért mindvégig becsületes há feleségnek.

És ime, mint jóformán vénülő asszony találkozott egy fiúval. Egy egészen fiatal fiúval, valami álmodozó, ifju lélekkel, aki csaknem beteges rajongással szeretett bele a szomorú, szép asszonyba.

Az asszony, a tapasztalt, okos asszony most az egyszer maga sem tudta, hogy hányadán áll a szívével. Odahaza komolyan, annyi jóindulattal leckéztette a gyereket, de itt most, az erdő felbujtó illatos csendjében gondolatai hozzá szállnak.

Önfeledt merengéséből ismerős hang köszöntése riasztotta föl. Ijedten pillantott föl, a fekete lovag állott előtte. Végigsimította homlokát, mintha emlékében kutatna, majd alig hallhatóan sugta:

— Orbán! Az Istenér, mit keres maga itten?

A fekete fő lehajolt az asszony reszkető kezéhez. Megcsókolta egyszer, kétszer, sokszor s csak azután felelt.

előbb a közös pénzügyminiszter választását hal-
lani, és azután fog szót kérni.

Kállay felelete.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter kijelenti, hogy szívesen teljesíti Rakovszky kérését és nyilatkozik a felmerült kérdésekben.

Mindenekelőtt hangoztatja, hogy maga is szeretné, ha a bosnyák budgetet a két törvényhozás szavazná meg, de a mig e felett nem határoznak, az eddigi uzust kell követni. A felszólalók erősen hibáztatták a bosnyák adminisztrációt. Felhozta, hogy a francia közigazgatás kitűnő. Elzász és Lotaringia még sem voltak megelégedve vele. A Bachkorszak-hasonlatot furcsának tartja, mert senki sincs az országban, a ki azt a közigazgatást visszakíváná.

Boszniában megtartották a régi közigazgatási beosztásokat. Nem dolgoztak rohamosan, hanem lassu haladással a régi institúciók alapján és a nép felfogásának megfelelőleg. Mindenekelőtt a korrupció kiirtására törekedtek s az egyforma igazságszolgáltatásra. Ha alant hibáztak, azt a felső hatóságok jóvá tették. Hivatalnokok hibáit el nem simították, sőt azokat a nép előtt büntették.

És most rátér az elégedetlenségre. Miért vannak elégedetlenek? Hát egy másik kérdéssel válaszol. Miért vannak másutt elégedetlenek? Mert vannak mindenütt, de azért az államok mégsem jutnak a csőd szélére. (Derűtség.) Az elégedetlenség főoka egy keleti sajátosságban rejlik: az autonómiában, a melynek keretében az egyiknek mindent megadnak, minden más elnyomnak.

Holott talán a közérdeket kellene és kell is kielégíteni. Például hozza fel, hogy a városokban 2-3 párt van; a többségből nevezik ki a polgármestereket. Ha mohamedán a többség, mohamedán a polgármester is, a kisebbségből kerül ki az alpolgármester. Már most a kisebbség pártjai elégedetlenek nemcsak a polgármester miatt, hanem mindennel.

Bolgár: Így van Budapesten is. (Derűtség.)

A bosnyák küldöttség.

Kállay miniszter: Már most itt jár-kelek két óra óta egy vagy két bosnyák küldöttség. Hogy hol járnak, nem tudja, hozzá nem jöttek, és nem is jönnek, pedig nyitott ajtóra találnának és mindenki kihallgatást kapna, minthogy egy bosnyákot sem küldött el ajtajától. De nem jönnek hozzá, mert nincs mit panaszolniuk, mert előtte nem állíthatnak mindenfélét. A kivándorlási rendelet csak két egyént sujtott. Ezek kivándorlásra izgatták és csábították a népet. Ezért járt ellenük a hatóság. De csakis ezek ellen. Törvénytelenség nem volt.

Felhozta, hogy az említett két izgatott saját birtokukra internáltak. De ezek az igaztással akkor sem hagytak fel. — Egy lápban

Ausztria-Magyarországot idegennek nevezték, és ezzel kivándorlásra csábították a benszüllötteket.

Rakovszky István: Hát az is bűn, hogy minket idegeneknek tartanak:

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Aki elakarja dobni magától Boszniát, az beszélhet így, az mondhatja, hogy Bosznia számára Ausztria-Magyarország külföld és Törökország a belföld, de ő ilyen álláspontot nem fogadhat el. A kivándorlásra csábító agitátorok működését nem lehet, nem szabad tétlenül tűrni, azt le kell csendesíteni. Ez a lecsendesítés nem kegyetlenséggel történik, hanem előbb engedékenységkel, szép szóval és ha ezzel nem sikerül, akkor szigorú, de igazságos intézkedéssel.

Kijelenti, hogy sen miféle demonstrációtól megijedni és az elől meghátrálni nem fog. Egyrészt mert minden demonstráció alapja csak kicsinyes ellenzékeskedés, másrészt elveszettnek tekinthető Boszniában az a kormány, mely valamely demonstráció előtt meghátrál. Jellemezvén, a nép felfogását felhozta, hogy ez a nép vakbuzgóságtól annyira elvakult, hogy inkább engedi mellőzni ezer mosé építését, sem hogy egynek lerombolását eltűné. Ilyen népnek mindenben kedvére tenni vajmi nehéz, de azért ő igyekszik mindenben egyenlőképp osztani az igazságot.

Áttér a nemzeti kérdésre. Kijelenti, hogy ő volt olyan szerencsétlen, aki beszélni kezdett bosnyák nyelvről, bosnyák népről. Micsoda felháborodás támadt erre! Végül Rakovszkyval szemben védelmére kel a magyar sajtónak.

Rakovszky István: Ma más a magyar sajtó, mint Kállay idejében volt!

Bolgár Ferenc: Ma is állanak olyan gavalérok a lapok élén, mint Rakovszky.

Keglevich István gr f elismeréssel adózik Kállaynak.

Okolicsányi felszólalása után az elnök konstataálta az ülés határozatképtelenségét, a mire a vitát berekesztették.

TÁVIRATOK.

A délafrikai béke.

London, május 31. *Gray* Edvárd, *Roseberry* lordnak egyik buzgó híve Alnwickban egy liberális gyűlésen beszédet mondott, a melyben azt hangoztatta, hogy szívesen látná, ha a *burroknak jelentékeny segítséget adnának*, hogy farmjaikat újra felépíthessék és az ország régi állapotát helyreállíthassák. Reméli, hogy ha a béke létrejön, a kormány módot fog találni Dél-Afrika gyarmati önkormányzására. Azt ajánlja, hogy nagy föderatív dél-afrikai gyarmatot szervezenek és annak a nézetének ad kifejezést,

hogy sem a mostani, sem más kormány nem lesz képes a *feltétlen megadás* politikáját követni. Beszéde végén a gabonavám ellen foglalt állást.

Ujabb boxer-mozgalom.

London, május 31. A Daily Mail jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy Szecsván tartományban a boxerek élénken mozgolódnak és értesítették a janghszieni hivatalnokokat, hogy *az idegeneket mind megfogják ölni*. A lázadók állítólag már több katolikus és potestáns templomot elpusztítottak és sok embert megöltek és kiraboltak. Az összes falvakból segítségül hívják híveiket a boxerek. A lázadás elnyomására katonaságot küldtek ki.

A bur háború utolsó napjai.

(Dél-Afrikában béke van.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

Hétfőn. Ez a dátum hangzik ki minden táviratból, amely a béke sorsáról szól, ennek a napnak a nevét emlegetik az összes angol lapok, ezt a napot várja egész Brittania izgaltt feszültséggel, mert hétfőn fogja az angol kormány úgy az alsó, mint a felsőháztan hivatalosan kinyilatkoztatni, hogy a béke meg van kötve.

A Vereenigingben egybegyűlt bur kongresszus kiküldöttjei szerdán befejezték Pretóriában a tanácskozást *Kitchenerrel* s visszautaztak Vereenigingbe. A tárgyalás befejezése után Kitchener rögtön táviratot küldött a kormánynak Londonba s ezzel a távirattal a zsebében jelentette ki tegnap az óvatos *Balfour* az alsóházban, hogy hétfőn valószínűen módjában lesz nyilatkozni a tárgyalás eredményéről.

Ezekből a konstataált tényekből körülbelül így lehet összeállítani a történeteket: A bur megbizottak a pretóriai tárgyaláson végleg lemondtak a függetlenségről s elfogadva az angol kormány ultimátumát, talán kiváltak maguknak egy s más apróbb kedvezményt, így hír szerint a fegyverviselés engedelmét. Megtörténvén a végleges megegyezés, elkészítették a békeszerződést pontok szerint s azzal visszautaztak Vereenigingbe, hogy ott egybegyűlt 63 társukkal is közöljék a megállapodást s utólag is megkapják, ami előzetesen már megvolt, a jóváhagyást.

— Magát, csakis magát, mindenütt magát. Mióta eljött Pestről, lázongó vérem majd az örületbe kergetett. Így indultam el maga után. Ezt s kendőt csak azért vettem magamra, hogy ne ismerjenek föl jó barátói, kik semmi esetre sem mulasztanak el Guth doktor urat látogatásomról jóindulatulag értesíteni.

— Minden bolondságra képesnek hittem, de erre még sem. Utazzék el, Bianka így is fölismeri.

— Ah, a haragos kicsike! Igazán nem tudom, mivel érdemeltem ki akkora gyűlöletet, amilyen ebben a kis galambban lakik.

— Az asszony szomorú mosolylyal szólott közbe.

— Nem gyűlöli magát, Orbán!

— Jobban gyűlöl talán, mint a francia kis-asszonyát. Mikor elutazásuk percében kérdeztem, hogy mikor jönnek vissza, elkecseregett hangon, melyet sohasem felejték el, vágta szemembe:

— Soha!

— Es maga, nagy lélekbuvár nem vette észre, hogy Bianka szerelmes magába?

Orbán kellemetlen mozdulatot tett a kezével s letelepedett az asszony mellé. Az rémülten ugrott föl.

— Távozzék, meglátnak!

— Addig nem, mig meg nem igéri, hogy egy magányos órát áldoz nekem.

Az asszony halálraijedten látta, hogy az

uton ismerősök közelednek. Nem volt idő a habozásra. Alig bírta kimondani, de kimondta.

— Ma este Biankát a kurszalomba küldöm. Valami mulatság készül. Egyedül leszek otthon. Isten áldja.

A patikusné éles kacaja előre csengett az uton. Az ujjongó fiu bucsu nélkül tűnt el az erdőben.

III.

Vadvirágot kötöttek csokorba a lányok az öreg Firtos lábánál. Bianka a két Kádár-lánnyal kora délután hozzálátott a virágszedéshez, hogy legyen mit feltűzni a könnyű fehér ruhára az esti mulatságon.

Kádár Ila, a nevető arcú, kővér szőkeség, szedés közben valóságos rémmeséket fecsegett a „fekete lovagról“, kiszínezve, amit a postás-kisasszonytól, akitől titkon regényeket is szokott kölcsönözni — hallott.

Bianka oda sem hallgatott a fecsegésre, szórakozottan tépte a virágokat. Egyszer azonban önkénytelenül fölemelte szemét. Halk sikoly szaladt ki az ajkán. A lányok is odapillantottak s sikoltozva ugrottak föl.

— A fekete lovak — sikolták ijedten s észnélkül rohantak a villák felé. Bianka is föl-emelkedett, de nem mozdult helyéből. Jó sokáig szembe néztek egymással. A fiu szemei derülten néztek a leány haragtól szikrázó szemeibe. Aztán hozzálépett, hogy megfog-

ja a kezét. Bianka éles, szaggatott hangon mondta:

— Még ide is utánunk merészkedett?

A fiu most sem szólott, csak közelebb lépett. Bianka egészen hátrahúzódva, elkecseregett ten folytatá:

— Jól mondják, hogy a magafajtájú emberek előtt semmi sem szent. Se a nő becsülete, se a család boldogsága! Oh, mennyire gyűlölöm, megvetem.

Itt már nem bírta tovább, hangos, elcsukló zokogásba tört ki. Orbán meglepődve, nem minden megilletődés nélkül állott előtte.

— Bianka, — szólalt meg csöndesen — azt tudom, hogy gyűlöl, de azt nem, hogy miért?

A leány inkább sirta, mint mondá:

— Hát ne gyűlöljem, mikor el akarja rabolni az anyámat.

Orbán most maga is zavarban volt, de Bianka nem is adott időt mentegedőzni.

— Régen látom, hogy mint kötözgeti maga a hálóit. Utolsó este is maguk künn voltak az erkélyen. Maga azt mondta a mamának, hogy szereti és az én szívem majd megszakadt.

Az első szemrehányó hang itt egyszerre ellágyult s Bianka lángba borult arccal, zavartan babrált virágai között. A fiu csöndes, meghatott hangon kérdezte:

— Es mit kíván tőlem?

azt Kitchener tudatta a kormányval. Tegnap a nagy bur kongresszus is megvitatta pontról-pontra a feltételeket, tanácskozása talán csak holnap végződik el, akkor tudatják Kitchenerrel a végleges jóváhagyást. Kitchener tehát a döntő szót csak vasárnap küldheti el Londonba, ahol aztán hétfőn megtörténhetik a hír publikálása.

Hogy ez a hír azt fogja jelenteni, hogy Délafrikában béke van, azt annyira kétségtelesen bizonyosra veszik, hogy ma Londonban már rendőrségi intézkedésekről gondoskodnak, nehogy az örömköltörés olyan rendbontásra adjon okot, mint Ladysmith és Mafeking felszabadulásakor. S egész határozott formában jelentkezik az a hír is, hogy Kitchener már a jövő héten visszatér Angliába.

1902. június 2-ika tehát történeti jelentőségű dátumnak ígérkezik s Edward király koronázására mégis csak meghozza a békét.

Egyről-másról.

(Nyári éjszakák. — Menekülés idegenbe. — A fölfedezetlen Svájc. — A magyar derby. — A zöld asztal, ahol kártyáznak. — Másfélmillió kártyavesztés. — Fordul a világ. — A színházak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 31.

Szeliden, szinte mosolyogva borul le a májusi alkony, verőfényes nap után a csillagsugáros este. Könnyű szellő rezegetti a meglombosodott fákat s arcunkba hajtja a késői tavasz mámorítóan buja, pogányul izgató illatát.

Üldögélek dunaparti lakásom erkélyén és szomjas tüdővel iszom magának a teremő életnek ezt az anyagatlan borát. Az illatok ez éjszakának csodás harmóniáját nem zavarja körülöttem semmi. A szigetről mélabus magyar nóták akkordjait hozza felém a szellő s a hegedűszóhoz kéretlen, de nem sértő kísérettel szolgál a békák kitartó kuruttyoisa. A széles fodrokban hömpölygő Dunán fénysávok reszketnek, a mint összeölelkezik a partról reá tüző gázlángok és villámos ivlámpák csillámló sugaraival.

Nincs valami szebb, mint Budapest nyári éjszakái és nincs csodásabb, mint Budapest nyáregi hangulatai. Aminthogy egyáltalában Budapestnél szebb nyári tartózkodó helyet kívánni sem lehet.

És mégis, így május végén a budapesti embernek már nincs maradása Budapesten. Mind elkívánkoznak innen, a hová pedig meszsze földről kellene jönnök az embereknek nyárára. Kész nevetség, hogy a mint elkövetkeznek a meleg napok, hogy menekül innen el, aki csak teheti. Bűn ez, könyörgöm alásan, Isten ellen való bűn. A mi szép fővárosunkat minden kincsével pazarul fölruházta a természet, a mely csak kellemessé, széppé, vonzóvá teheti itt a nyarat. Adott csodálatosan szép hegyeket, gyógyhatású vizeket, egészséges klímát, festői szépségű tájakat.

Nekünk mindez nem kell. Mert mi idegenben akarjuk elkölteni a pénzünket. Mert Budapesten meg van minden kényelmünk, külföldön azonban vesződhetünk ezerféle apró kellemetlenséggel; mert idegenben feleannyi szépet, hasznosat és vonzót sem találunk együtt, mint Budapesten; mert Budapest mulatságosan szórakoztató, a külföld azonban előkelően unalmas.

Szóval nekünk az idegen kell. A budai hegyek közt egész sereg szebbnél-szebb hely van. Egy-egy darab fölfedezetlen Svájc valamennyi. Ez nem kell. Az idegen kell. Mindenképen és mindenáron. Még Pécel vagy Török Bálint is inkább kell, mint Budapest a maga Sváb hegyével, Zugligetjével, Margitszigetjével, kitűnő fürdőivel stb. Szomorú jelenség ez nagyon, a melyet érdemes volna mélyebben vizsgálni.

Talán idisszinkráciát kap a budapesti ember Budapesttől, ha beköszönt a nyár? De hát akkor miért van itt a lagvadabb kánikula idején. augusztus derekán „tout Budapest? Mert akkor két hétre, a nyári löversenyek idejére, hazajön mindenki. Hogy is lehetne elmaradni a Szent István díjról, a magyar derby-versenyéről?

A mágnásaink is haza jönnek akkor két hétre és megélelnek az elárvult metropolis *saison morte*-ját. Mert egy kis fess játék, — erre Budapest is jó. Legyen az a játék akár löverseny, akár kártya. Egész fővárosunkból csak a Stefánia-uti versenypálya, meg a kaszinó zöld asztala érdekli őket. A zöld asztal, a mely mellett elusznak a kis birtokosok és a nagy uradalmak s az érdekelteknek egyetlen arcizma sem rándul meg közben. Csak a napokban járta be a lapokat egy kártyapárti híre, a melyben egy történelmi nevű fiatal mag-

násunknak egy millió és háromszázezer korenája uszott el *baccarat*-n. Ez a kártyapárti az ország legelső és legelőkelőbb társaságában játszódott le, abban a kaszinóban, a melyet a legnagyobb magyar alapított, bizonyára egészen más intencióktól vezetett, mint hogy ott ifjú főuraink vagyoniilag tönkre rontsák magukat.

De ne rekrimináljunk; adózzunk inkább tisztelettel a kivételeknek, a kik ma már, hogy a történelmi név és ősi vagyon nemcsak arra való, hogy kiváltságokat biztosítson nekik, hanem köteleességeket is ró reájuk, komoly, hazafiúi köteleességeket. Örömmel látjuk, hogy a nagy nevek viselői közül egyik-másik főhagyott már a közönnnyel s kezd komoly részt kérni az ország közéletében reá váró feladatokból.

Talán nem utópia, ha azt hisszük, hogy eljön majd az idő, a mikor a kártyaszobák zöld asztala helyett valamennyit gyakrabban látjuk majd a tanácstermek zöld asztalainál.

Egyébként ez a lapokban közölt milliós kártyapárti tette ép alkalomszerűvé, hogy mágnásainkról szóljunk, máskülönbén nem aktuálisok ők most a fővárosban. Tudniillik ők már nincsenek is Budapesten; elutaztak és magukkal vitték a szezon is.

Azaz; dehogyan vitték. A szezon az idén teljességgel nem akar meghalni, a mi utóvégre is nem olyan nagy baj. Elnie van joga neki is, és miért ne éljen, ha tud. Főképp a színházak dolga érdekes. A mi még alig fordult elő, a szubvencionált színházak az idén lefőzték a magánszínházakat. A Nemzeti Színház és az Operaház minden előadását zsufolt ház nézi végig, míg a magánszínházak, bár mindent elkövetnek, hogy a publikumot a színházakba édesgessék, éppen, hogy élnek.

Hja, a publikum ilyen. A kedve szeszélyes és változó. Ha egyszer úgy van, hogy divat a Nemzetibe és Operába járni, akkor a többi színház a feje tetejére állhat, a Nemzeti Színház és Opera tele lesz minden este, még ha a legrosszabb darabokat is adná. Fedig ezt nem lehet mondani sem a Nemzetiről, sem az Operáról. Mindkettőnek igen szép és érdekes a műsora.

Ne legyen tehát panasz, ime a május és június határán a szezon még javában él és virul. Éltesse az Isten minél tovább!

Kissé összeszedve magát, ismét csaknem indulatosan vágott közbe a leány.

— Csak azt, hogy utazzék el, térjen vissza a maga világába, a könnyüvéru színésznők és cimborák közé és felejtse el mindent mindörökre.

Orbán tagadólag intett fejével és szólan akart, de Bianka nem várta be. Szoknyáját hirtelen összefogva gyors szökésekkel indult a leányok után, de az erdőszélről még egyszer visszafordult:

— Ha elutazik, úgy becsületes férfi lesz előttem. Talán szeretni is fogom... egy kissé...

Ezzel továbbint léngé fehér alakja s már régen utolérte a lelkendező Kádár-lányokat, a mikor a fekete lovag még mindig mereven bámult utána...

IV.

A bányamonostori gazdaszifjuság hangversennyel és táncmulatsággal kötötte egybe a firtosházi kirándulást.

Lázás izgalomban uszott ezen a napon az egész fürdő s az asszonyok a reggeli kuránál oly komolyan vitatták meg a lolett-kérdéseket, mintha az atléta-bál előreggelén állának.

A fürdődoktor talpig gálában osztogatta parancsait s minden egyes vizitnél elárulta, hogy olyan kotilliót fog ma Firtosháza lát-

ni, amilyent a bécsi operabálok is csak egyszer, valamikor láttak — az ő medikussága idején.

A fürdős leányok alig készültek el a lámpák gyújtogatásával, a kurszalont már elárasztotta a hölgyek színes forgataga. Mire a gazdaszifjuság rázendítette „Mi zengi tul a bércet?” — már minden épkézláb ember ott szorongott.

Csak Piroska asszony ült magányosan sötét szobájában. A nyitott ablakon a fenyvesek illatától nehéz szellő idáig hozta az elmosódó énekhangokat s szomoruan pittyegett valamelyik ágon egy álmatlan havasi pinty. Forró zsihongás járta át az asszony tagjait.

Félig szenderegve, elszibbadt érzékekkel várt. Sokáig várt. De a kopogás még mindig késelt.

Egyszerre fölriadt. A körülvevő nagy csöndesség rémülettel tölté el. Kissé eszmélni kezdett s halk, fojtott kiáltással kapott kebléhez, ahol a megszakadásig dobogott a szív.

A messzeségből lépések hangzottak. Piroska asszony, mint akit üldöznek, az ajlón kívül termelt, de a küszöbön tul nem juthatott. A hold fényében a kis kerti padon ott látta ülni leányát, kit a bárónő gardedámságára bizott, egy ismeretlen, nagyon is fiatal ur társaságában. Bianka megpillantva anyját, örömteljes kiáltással ugrott a nyakába.

— Ugye, mama, te is eljössz velünk mu-

latni? Akkor nem fog fájni az én fejem se! — tette hozzá mosolyogva, s bemutatta anyjának a gavallérját, akit az első forduló után föl-kért, hogy a szédületes teremből kíséje a levegőre.

Az asszony remegő karjaiba szoritva leányát, mindent megértett s homlokon csókolva, nyugodt, tiszta hangon mondta:

— Gyerünk leányom, már meggyógyultam én is, reggel pedig pakolunk haza.

A kurszalont előtt a postásasszony újsággal fogadta őket, hogy éppen most hagyta el egy döcögős parasztkocsin a fürdő réme, a fekete lovag. Az anya és a leány szeme összevillant s Bianka csaknem sugárzó arccal húzta táncosát a cigány elé. Mikor pedig fáradtan, pihegve anyjához tér, az még vidáman tuszkolta ujrán:

— Mulasd ki magad, gyermekem, holnap ugyis pihenhetsz. Nem utazunk haza, inkább ide sürgönyözzük az édes apát...

Es Bianka keringett, táncolt, szilajon égő arccal, csillogó szemekkel s jókedvű mosollyal az ajkán. De midőn a reggeli szürkületben hazafelé mentek, a villa előtti kis lugasba bevonszolta Kádár Ilát és nyakába borulva az ámuló kövér leánynak, sirt, zokogott hosszasan, keservesen...

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Rip van Winkle, operette.
Este: Balatoni rege, színmű.
Hétfő: Katalin, operette.
Kedd: Liliomfi, énekes vígjáték.
Szerda: Balatoni rege, színmű.
Csütörtök: Gésák, operette.
Péntek: Pillangó kisasszony, színmű; Az erősebb, parasztdrámá.
Szombat: Pillangó kisasszony, színmű; Az erősebb, parasztdrámá.

Balatoni rege.

— A nyári színház megnyitása. —

A Balatoni rege, Herceg Ferenc legutolsó színpadi műve nem azok közé az alkotások közé való, amelyek Herceg Ferencet előkelő színpadi íróvá tették. Azok közül sem való, a melyek révén a Gyurkovits lányok és a Dolovai nábob szerzője beférközött a magyar színházi közönség szívébe. Sőt azok közül sem való, amelyek szellemességük, élénk, könnyed és elegáns irányukon kívül egyébvel is rávallának arra, hogy szerzőjük Herczeg Ferenc.

Ne kerüljünk azonban a kását, mondjuk ki, hogy a „Balatoni rege“ nem foglalhat helyet írója többi színpadi műveinek sorában. Ez a regényes színjáték (hiszen már a fajtájáról is lehet gondolni) szép, mert Herczeg Ferenc írta meg, szép a szónak erotikus érzékkel felfogható értelmében, de egyéb semmi. Színpadon csak a rendező ügyessége, a színház kiállítása, szóval külső hatású eszközök tarthatják fent. Mindez azonban nem azt jelenti, hogy a Balatoni rege amolyan színi termék, amelyet csak a szerzője neve tarthat fenn. Nem, mert az ember szívesen végig hallgatja a darabban azt, amit a színpadon beszélnek, szívesen nézi az akciót, anélkül azonban, hogy a lelkét, vagy az értelmét valamelyes maradandóbb benyomás elfogadására készítené elő. És ez bizony, valljuk be őszintén, igen sokszor jól esik, mert gond nélkül ülhet az ember a helyén, könnyű a gondolata, nem fárasztja az elméjét, csak lát és hall és gyönyörködik.

A nyári színházat tehát alkalmasabb, a hangulatnak megfelelőbb darabbal alig lehetett volna megnyitni. Tekintélyes számú közönség ment el az aréna megnyitására s ez, bár az érzéseinek és az értelmén uralkodott még a komoly muzsa termékeinek maradandó hatása, (hiszen tegnap-tesnapelőtt még a kőszínházban játszottak) a Herczeg Ferenc szellemes és élénk párbeszédei, az ő gyönyörű magyaros stílusa feledtette velünk azt, hogy a színpadon tulajdonképpen regényes színjáték folyik.

Azonkívül a darab kiállítása is sokat emelt az előadásban. Minden felvonás díszletezése illúziót keltő, szinte pazar. Bizonyos, hogy ilyen gondal kiállított darabok régen voltak az aradi színházban; meglátszik rajtuk az igazgató ambíciója és Végk István művészete.

Az előadás szereplői kivétel nélkül megállták helyüket. P. Lukács Juliska (Benigna) értelmes, kidolgozott játéka ép úgy tetszett, mint toalettel. Szerepe nehéz lehetett, mert Benigna alakja ép oly határozatlanul van megrajzolva, mint Ternyei Lajosé, aki Mátyás királyt játszta. Mindkét szerepben alkalma nyílik a színésznek felfogása érvényesítésére s ha Lukács Juliska jobb urnó volt, mint amilyen király Ternyei, úgy ez bizonyára nem irható sem az egyik rovására, sem a másik javára. Ternyei csak a szerepe felfogásában nem tudott úgy érvényesülni, mint eddig minden alkalommal, játéka azonban ma is jó volt.

A három sellő közül Szabó Irmának volt legnagyobb szerepe. Fürgén mozgott a színpadon, élénk temperamentumot mutatott s ked-

vesen játszta el Sió szerepét. Naiva léte egy dalt is énekelt, melyért megtapsolták. Kinizsi Pál szerepére Csiky Lászlót alig predesztinálhatta más, mint az alakja, mégis feltalálta magát a nem nekivaló szerepben. Sarkadi Aladár elég mulatságos volt, a bolond szerepét azonban jobban is kiaknázhatta volna, Németh János például a várnagy szerepében sokkal mulatságosabb volt, mint ő, Parlagi Kornélia Dóczy Józsefnek egynehány közismert nótáját énekelte el jókedvvel.

A rendezés az előadás egy jelenetét kivéve ügyes volt. Az utolsó felvonásban azonban komikus hatást keltett néhány vizitündernek megjelenése, akiknek táncolni kellett volna, de nem táncoltak, kifutottak a színpadra s megint elfutottak, a közönség pedig azt gondolta, hogy eltévedt az előadás menete. Ettől eltekintve az egész előadás élvezetes, jó volt.

A nyári színházat megnyitó előadás kedvéért a zenekar ünnepi nyitányt adott elő, amelyet Orbán Árpád karmester biztos kézzel dirigált. (s. t.)

* Katalin. Tekintve a Katalin operette eddigi nagy sikereit, azt az igazgatóság hétfőre ismét kitzúta előadásra. Ez alkalommal Germain hadnagy szerepét újból Parlagi Kornélia fogja játszani. Liliomfi keddi előadása alkalmából Erzszi szerepét második kiosztásban szintén Parlagi Kornélia fogja játszani.

* Hegedűs Gyula Aradon. Mint a ma érkezett budapesti lapokban olvassuk, az aradi Nemzeti Színházban a napokban Hegedűs Gyula, a Vígsház kedvelt művésze fog vendégszerpelni a Gyurkovics lányok, a Zsába és a Páloly című darabokban.

* A Gésák. Csütörtökön, f. hó 5-én kerül színre Sidney Jones érdekes operetteje a Gésák. A főbb szerepeket Z. Singhoff Vilma, Haller Irma, Parlagi Kornélia, Békessy Gyula, Polgár Sándor, B. Szabó József és Sarkadi Aladár játsszák.

* Az intendáns távozása. Gróf Keglevich István, a magy. kir. Operaház és a budapesti Nemzeti Színház intendánsa, megválk állásától. Gróf Keglevich István lemondott az intendánsságról és Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter a lemondását elfogadta. Helyébe intendánsnak Bezerédj Viktor belügyminiszteri tanácsost, a miniszteriumban a színházi ügyek vezetőjét nevezte ki a belügyminiszter s a kinevezésre a királyi jóváhagyás is megtörtént. A változást a hivatalos lap a napokban fogja publikálni. Gróf Keglevich István lemondása amaz ellentétek következménye, melyek közte és a miniszterrelük között az utóbbi időben felmerültek. Mint értesülünk, Keglevich István grófot a Magyar Földhitelintézetnél való állással kárpótolják.

* Az erősebb, Géczy Istvánnak, a Vígsház magyar ciklusában nagy sikert elért parasztdrámája f. hó 6-án, pénteken került bemutatásra az Aradi Nemzeti Színházban. A kitűnő újdonság szerepei Gazdy Aranka, Békessy Gyula, Csiky László és Németh János kezeiben vannak.

* Kérelem. Miután verskötetemet a közel napokban meg fog jelenni, tisztelettel kérem mindazokat, akik arra előfizetőket gyűjtöttek, de az ivatek még nem küldötték be, hogy az ivatek lehetőleg e hó 4-éig hozzám, az Aradi Közlöny szerkesztőségébe juttatni sziveskedjenek. Faragó Rezső.

* Cseh opera társulat nálunk. A Budapesten nagy sikert elért brünni cseh operatársulat közelebb körutat tervez a nagyobb magyar vidéki városokba és Arad városát is felvette az uti programba, a hol „Az eladott menyasszony“, „Dalibor“, „Libusse“, és a „Csók“ cseh operák kerülnének színre. A színtársulat 60 főből áll. A magánszereplők között több az elsőrangú. A körut rendezője, egy bécsi színházi ügynökség

megettette már Temesvárott is a kezdeményező lépéseket.

* Az Alföld című szépirodalmi folyóirat mai száma ismét érdekes tartalommal és illusztrációkkal jelent meg. Az előbbieket között van egy vezető cikk a kvóta-tárgyalásokról, krónika a majálisokról, versek stb. az illusztrációk között pedig arcképek és a kultur-palota pályadíjat nyert tervpályázatának reprodukciója.

Az aradi püspökválasztás.

(Mangra Vazul mosakodása.)

Arad, május 31.

Egy a kormány-körökből sugalmazott vidéki laptól vesszük át az alábbi cikket, mely az aradi román püspökválasztással foglalkozik.

Ugy gondoljuk: azok előtt, a kik érdeklődnek a nemzetiségi mozgalmak iránt, teljesen felesleges lenne lefestenünk Mangra Vazult, a nagyváradi vikáriust. A memorandum-mozgalmat megindítóját, az aradi, váradi tüntetések rendezőjét, a memorandum tárgyalásra felvezetett havasi mócok vezetőjét, a magyarfaló Tribuna Poporului alapítóját s a legvéresebb száju dákorumán agitátort mindenki ismeri, a ki csak egy kissé érdeklődött valaha a román kérdés iránt.

A magyar államnak eme veszedelmes el-lensége most a Goldis József halálával megüresedett aradi püspöki székre pályázik Hamsea Ágoston archimandritával szemben s nem lehetetlen, hogy a választói zsinat hatvan szavazata közül sikerülnie fog magának a többséget biztosítani.

Ám a hazafias magyar közvélemény már eleve is annyira lázong Mangra megválasztása ellen, hogy a kormány nem fogja megerősíthetni az ő megválasztását, mivel csakugyan öngyilkos politika lenne a magyar állam notórius ellenségének kezébe adni a püspöki hatalom erkölcsi és anyagi fegyvereit. Tudja ezt jól maga a váradi vikárius ur is és hamut hintve fejére, vezekel a multért és jó hazafinak kezdi magát vallani.

Legutóbb egyik fővárosi napilap közli Mangra nyilatkozatait, melyekben ő önmagát a magyar állam lelkes hívének és barátjának mondja s multjának összes ellenkező tényeit és nyilatkozatait egyszerűen letagadja.

Püspöknek lenni jó, s azért úgy látszik sok mindenre képesek az emberek és vikáriusok, de mikor egy olyan exponált helyzetű agitátor, mint Mangra, ennyire durván és szemérmetlenül tagadja meg egész multját és egyéniségét érte, akkor másképpen nem lehet, mint úgy, hogy előre is arra számít, hogy püspöki hatalomra jutva, lesz módja és ideje helyre ütni ezt a csorbát hívei előtt, hatalmának kizárólag a dákorumán propaganda céljaira való felhasználásával. Ez a görögkeleti jezsuitizmus is a cél által szentesíti az eszközt, most a magyar állam „lelkes és őszinte“ hívének mondja magát, hogy aztán a püspöki székből annál hathatósabban törhessen a magyar állam ellen.

Vannak, a kik úgy vélekednek, hogy a magyar kormánytól okos és célirányos politika volna éppen a megerősítéssel betömni a hangos agitátor száját s például hozzák fel, hogy a hirhéd Lucaciu, a lacfalusi pap is egy kinevezési mellőlés után csapott fel agitátornak, holott egy tanári állás árán akkor az állam egy olyan veszedelmes izgatótól szabadult volna meg.

Nos hát mindenekelőtt, ha ez így van, akkor is Lucaciu azaz Lukács csak „azután“ lett Lucaciuvá, míg Mangra már régen Mangráskodik, a püspöki állás pedig olyan disz és olyan független hatalom, a melyet meg kell érdemelni s a melyre csak megbízható embert lehet megerősíteni.

Igy is csalódunk mindenikben, de hogy éppen a veszedelmes Mangrát ültessék oda jutalmul eddigi szerepléséért, ez mégis csak képtelenség. Különben is *Timeo Danaos et dona ferentes*. Nem szeretjük a báránnyörbe öltözött farkasokat s a mérsékelt dákrománokat.

Ha igaz is mindaz, a mit Mangra a román-ság új mérsékelt politikájáról beszél, azt mi még is veszedelmesnek tartjuk, mert mi egyáltalán nem akarunk Magyarországon akár román, akár tót, akár más egyéb külön politikáról tudni; mi tiszteljük a különböző vallásokat, magánéletében a különböző nyelveket és sajtóságokat is, de csak magyar politikát tartunk jogosnak. Ha pedig van itt más is, akkor az legyen inkább hangos és erőszakos, mert akkor bírunk vele, mintsem hogy ravaszul simulva ássa alá a magyar nemzeti állam alapjait.

A városatyák tájékoztatatlansága a közgyűlések előtt.

(Ujítás a közgyűlési sorrendek körül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

A város tanácsához ma érdekes indítványt adott be néhány városatya a közgyűlési sorrendek elkészítésének és kiadásának reformjára vonatkozólag.

Alig van város, a hol a közügyek iránt olyan nagy volna az érdeklődés semellett olyan nagy tájékoztatatlanságban legyenek egy-egy városi közgyűlés előtt a törvényhatóság tagjai, mint Aradon. Mondhatni, hogy a közgyűlések tárgyszorozatait a nyilvánosság kizárásával publikálják Aradon, mert a városatyák csak közvetlenül a közgyűlési terembe való belépésük előtt kapják kézhez, másféleképen pedig nyilvánosságra nem hozza a tanács olyan módon, hogy ahhoz akár a városatyák, akár az érdeklődők hozzáférhetnének.

Ezenkívül van még egy hibája a közgyűlésre kiadott sorrendeknek. Végtelenül szűkszavúak s az eddigi gyakorlat szinte kényszerítette a referenseket arra, hogy az egyes tárgyakat a lehető legrövidebb mondatban körvonalozzák. Nem is szólva arról a kegyetlenül magyaros stílusról, amely egy-egy ilyen sorrendből kiárad.

Mindezeknek pedig az a nagy hátrányuk van, hogy a városatyák sem olyan korán, sem olyan alaposan nem tájékozódhatnak a közgyűlésen előkerülő kérdésekről, hogy előkészülhessenek a tárgyalásokra, a tanácskozásokra. Legtöbb ügynek még a mibenlétéről sem lehet fogalmuk s mégkevésbé arról, hogy a tanács milyen álláspontra helyezkedik a szövegére kerülő ügyekkel szemben és így lesz-e szükség arra, hogy a maga nézeteit kifejtse a tárgyalások alatt.

Olyan helyzetek ezek, amelyek Aradon kívül kevés nagyvárosban vannak meg. Az az indítvány tehát, melyet *Lukácsy Lajos* s vele egyetemben több városatya adott be a tanácshoz, üdvös intézkedéseket céloz s valószínű is, hogy teljesítésre talál.

Azt óhajtják ugyanis a kérvényezők, hogy a tanács a közgyűlési sorrendeket legalább három nappal a közgyűlés előtt küldje meg minden városatyának. A tájékozódás teljessége érdekében továbbá azt is, hogy a sorrend minden egyes pontjához jegyzetessék oda a tanács véleménye, hogy kellő időben értesüljenek a törvényhatósági bizottság tagjai arról, hogy a tanács milyen álláspontra helyezkedik egyik vagy másik kérdéssel szemben.

Ennek az ujításnak behozatala kívánatos, a gyakorlat mutatta meg, hogy kivihető s hogy üdvös. Például Budapesten, Szegeden,

Győrött, Temesvárt s még több nagy városban évek óta fennáll ez a reform s talán felesleges is mondanunk, hogy üdvösnek bizonyult.

A kérvényről ma szó került a tanácsülésen is s a tanács tagjainak, különösen pedig maga *Institóris Kálmán* polgármesternek helyeslését megnyerte a tervbe vett reform. Végrelegesen azonban olyan tanácsülésen fognak dönteni felette, melyen a főispán is jelen lesz.

SPORT.

+ Az aradi tornászok Besztercebányán. A „Magyarországi Tornaegyesületek Szövetsége” negyedik kerületi tornaünnepélyét Besztercebányán rendezte folyó évi június hó 14. és 15-én. Az Aradi Tornaegyesület az alább következő 15 taggal vesz részt az ünnepélyben: Steinitzer Pál dr., Nagy Sándor, Székely Károly, Szántó Mihály, Visi Ferenc, Giller Róbert, Petrisin Gyula, Ziffer Sándor, Alt János, Lang Oszkár, Solymos Ferenc, Kmetykó János, Münz József, Szeredy Gyula és Szokolczay Sándor. Személyes versenyben részt vesznek: *Kmetykó János*, súlyemelés, tornászati főverseny és 100 méteres síkfutás. *Ziffert Sándor*, 1500 méteres síkfutás, távol súlydobás magas ugrással és diszkoszvetés. *Székely Károly*, tornászati főverseny és diszkoszvetés. *Lang Oszkár* súlyemelés, *Alt János* 100 méteres és 1500 méteres síkfutás, súlyemelés, távol súlydobás magasugrással. *Münz József* súlyemelés. *Solymos Ferenc* 100 méteres síkfutás. *Szeredy Gyula* 100 méteres síkfutás.

+ Az aradi kerékyár-klub holnap, vasárnap kirándulást rendez Vingára. Gyülekezés a vár előtt délután fél kettőkor. — A menetparancsnokság.

Megsemmisített mandátum.

(A csongrádi választás érvénytelen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 31.

Ma újabb szenzációja van a Kuria választási bírászkodásának. Az ítélőtanács, melynek *Paiss* tanácselnök volt az elnöke, ma több napi tárgyalás után kihirdetvén ítéletét, érvénytelennek nyilvánította dr. *Baross János csongrádi mandátumát*.

Barossnak tudvalevőleg *Hegyi Antal*, a csongrádi plébános volt az ellenjelöltje. A megsemmisítést azért mondotta ki a Kuria, mert a kerületben nagymérvű etetés-ítatás folyt. A nagy lakomákat bevallottan választók — többnyire korcsmárosok — rendezték, de a bíróság úgy találta, hogy azt már anyagi viszonyaiknál fogva is nem a maguk, hanem a Baross pénzén tették.

A Kuria dr. Barossot megfosztotta az aktív és passzív választói jogától is egy évre, úgy, hogy az új választáson fel sem léphet.

Baross János dr. a tavaszi választási kampányban tünt fel először s a szabadelvű agrárius párt hívének vallotta magát. A fiatal képviselő nagy ambícióval lépett a Házba s az ugynevezett bőszevű emberekhez tartozott, akik minden témához hozzászólnak. Már ebben a rövid országgyűlési ciklusban élénk szerepet vitt és hamarosan kinőhetne volna magát, ha csak ez a mai súlyos baleset meg nem történik vele.

A mandátum megsemmisítésének híre a főváros politikai köreiből élénk feltűnést keltett, annál is inkább, mivel a Kuria már eddig meglehetősen rövid idő leforgása alatt vagy hat mandátumot jelentett ki érvénytelennek. A szenzációs ítélethirdetés részletei a következők:

A kir. Kuria első választási tanácsa

ma délelőtt hirdette ki ítéletét dr. *Baross János csongrádi képviselő mandátumát* megtámadó kérvény ügyében. A Kuria a választást megsemmisítette, a képviselő aktív és passzív választási jogát egy évre felfüggesztette és a vizsgálati költségek fedezésére kötelezte.

A vizsgálat összes iratait, *Hegyi Antalra vonatkozólag is, átteszik az igazságügyi miniszteriumhoz*, mert büntetendő cselekmények forognak fenn.

A kerületben oly jelenségek merültek fel, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a csongrádi kerületben nagymérvű etetések és itatások folytak a képviselő költségére. — A vizsgálat adataival bizonyítva látja a Kuria, hogy *Fekete Lajos, Kaszaniczky Dénes és Szlávik János* állűrügyek alatt adtak olyan lakomákat, a melyekre hozzájuk egészen idegen emberek is voltak meghiva és amilyeneket vagyoni helyzetük nem engedett meg.

A lakomákon, melyeken Baross maga is részt vett, korteskedések folytak és a párt összetartására buzdították a választókat. Világos, hogy e lakomák a képviselő költségére és beleegyezésével rendezettek, a választóknak etetés és itatás által való befolyásolására.

Mindezek alapján a Kuria bebizonyítottan látta a megvesztegetést s a fönti értelemben hozta meg határozatát.

Az aradi iparosság ünnepe.

(Juniális a családi erdőben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

Nagy napja lesz holnap, vasárnap, az aradi ipartestületnek. Holnap rendezti a testület nyári mulatságát, a melyet oly érdekes felvonulással kapcsolt össze, hogy az valósággal látványosság számba fog menni. Lovas bandériummal az élén csoportonként vonulnak föl az összes iparágak s úgy mennek ki a családi erdőbe, hol a nagyszabású nyári vigalom végbemegy.

A gyülekezés délelőtt 11 órakor lesz az ipartestület házában s a csoportok összeállítása után fél 12-kor vonulnak ki az erdőbe. A tánc, melyhez a csász. és kir. 38-ik gyalogezred zenekara és a *Gyurkovits*-testvérek bandája szolgáltatja a talpalávalót, délután 3 órakor kezdődik.

A felvonulás rendje a következő:

1. Lovas bandérium (vezető *Porcán Lajos*.)
2. Katonazenekar. 3. Főrendezés. 4. Ácsok csoportja, csoportbiztos *Román Róbert*. 5. Asztalosok, képfaragók és esztergályosok csoportja (diszkocsi), csoportbiztos *Sebess Ferencz*. 6. Kocsigyártók, bognárok, nyergesek és szijgyártók (diszkocsi), csoportbiztos *Zimmermann József*. 7. Cserép és palafedők csoportja, csoportbiztos *Wandrácsek Károly*. 8. Csizmadiák csoportja, csoportbiztos *Szűcs Károly*. 9. Cipészek csoportja (diszkocsi), csoportbiztos *Oláris Jusztin*. 10. Gyurkovics-testvérek zenekara. 11. Kalaposok, szűcsök, szűrszabók stb. csoportbiztos *Bittenbinder Konrád*. 12. Kárpitosok csoportja, csoportbiztos *Berán Antal*. 13. Könyvkötők, kefékötők stb. (diszkocsi) csoportbiztos *Schäffer József*. 14. Kéményseprők csoportja, csoportbiztos *Szász Dénes*. 15. Kőművesek csoportja, csoportbiztos *Gábor András, Seidor János*. 16. Kovácsok csoportja (diszkocsi) csoportbiztos *Olasz Lajos*. 17. Lakatosok csoportja (diszkocsi), csoportbiztos *Panker Viktor*. 18. Szobafestők, mázólok és fényezők stb. csoportbiztos *Biedl József, Kohn Vilmos*. 19. Rézművesek, vas és ércöntők stb. csoportbiztos *Rudkowszky Ferenc*. 20. Sütők és cukrászok, csoportbiztos *Fischer József, Wild Ferenc*. 21. Férfi szabók csoportja (diszkocsi), csoportbiztos *Ciráky Lajos*. 22. Női szabók csoportja (diszkocsi) csoportbiztos *Kaiser Lipót*. 23. Hentesek csoportja, csoportbiztos

Sztojakovits Milán. 24. Mészárosok csoportja: **Rothmüller Ferenc.**

Felkérjük az aradi ipartestület t. tagjait, hogy a kivonulásban minél számosabban részt venni — s így ünnepélyünk fényét emelni sziveskedjenek. A rendezőség tagjai — valamint a különböző csoportokban résztvevők gyülekezése délelőtt 10 órakor a testületi épületben. Tisztelettel Az ipartestület elnöksége.

Fogadó-bizottság: Berán Antal, Müller Károly, Klein Ignác, Rosmanith Albert, Panker Viktor, Sebessy Ferenc, Barca István, Olasz Lajos, Sztojakovits Milán, Barthel Ernő, Szilágyi Jakab, Koller János, Balcsó Antal, Schindlberger Lipót, Egri L. Blémér.

Zene és táncrendezők: Gábor András, Szidor János, Tóth István, Berán Béla, Rozmanith Géza, Czirkál Géza, Grallert József, Schön Károly, Schindlberger Antal.

Pénztári bizottság: Barthel János, Hoffmann Viktor, id. Radocsányi János, ifj. Radocsányi János, Szablóczky László, Ciráky Alajos, Joanovits Antal, Bozsik György, Román Róbert, Fischer József.

Jelvényellenőrök és korlátbiztosok: Rothmüller Ferenc, Bittenbinder Konrad, Csatlós István, Pfiszter Márton, Tapolicsányi Gyula, Zimmermann József, Karcagi Sándor, Zavadovits János, Jäger József, Zombory Béla, Porcán Lajos, Schwäffer József, Schweffer Ede, Assael János, Ascher Ferenc, Kenderessy Károly.

TANÜGY.

(—) Jó hír a tanároknak. Nagyfokú előléptetésekre és kinevezésekre van kilátás közvetlenül a budget szentesítése után. A középiskolai tanárok közül mintegy *hetvenen* lépnek elő, a polgári iskolai tanárok közül 150-en, a kereskedelmi iskolai tanárok közül a felső leányiskolai tanárok közül pedig negyvenen.

(—) Magánvizsgálatok. Az aradi polgári leányiskolában a magánvizsgálatok június 25., 26. és 27-én, — a polgári fiúiskolában pedig június hó 25-én és 26-án tartatnak meg.

A közigazgatás egyszerűsítése.

(Szaktanácskozás a belügyminiszteriumban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 31.

Régóta panaszt bajok orvoslásán dolgoznak a belügyminiszteriumban: a közigazgatás egyszerűsítésének módját állapítják meg. Ketségen kívül elsőrendű közérdek, hogy a közigazgatást megszabadítsák ezer fölösleges sallangjától, és azoktól a nélkülözhető formaságoktól, a melyek csak kerékkötői a közigazgatás menetének. A szaktanácskozásokról a következő távirati tudósítást vesszük:

A belügyminiszteriumban fontos tanácskozások folynak a közigazgatási ügyvitel egyszerűsítése tárgyában. A tanácskozásokon *Gulner Gyula* és *Szell Ignác* belügyminiszteri államtitkárokon s a kodifikáló osztály tagjain kívül részt vesznek *Sándor János* Kis-Küküllő- és *Lukács György* dr. Békésmegye főispánja.

A szaktanácskozásokon meghatározzák azon gyakorlati intézkedéseket, a melyek az ügyvitelt az egész országban egységesen szabályozzák. A tanácskozások célja: az írásbeli eljárást kevesíteni, hogy a felekkel szemben a szóbeli és közvetlen eljárás érvényesüljön.

E célból kevesbeteui fogják az időszaki jelentéseket, kimutatásokat, nyilvántartásokat. Egyszerű, könnyen kezelhető nyomtatott blankettákat állapítanak meg, rendeleti uton intézkedni fognak, hogy a telefon-hálózat a közigazgatás gyors intézkedéseinek minél nagyobb mértékben vétessék igénybe. Megállapítják továbbá, hogy mikép létesíttessék minden megyében hivatalos lap, a melyben közölni fogják a rendeleteket, határozatokat.

A vármegyei általános- és gyám-ügy, valamint a közigazgatási eljárásra vonatkozó ügyvitel egyszerűsítésével már elkészültek. Ma

kedviek tárgyai a városok és községek ügyvitelére vonatkozó rész megállapítását.

A szaktanácskozások alapján haladéktalanul kidolgozzák az egyszerűsítő belügyminiszteri rendeleteket, a melyek valószínűleg már szeptemberben életbe fognak lépni.

Munkácsy-emléktábla Aradon

(A Nemzeti Szövetség ünnepére.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

A jövő hónap 15-én, az aradi Nemzeti Szövetség ünnepségeinek napján, legfontosabb és legkiemelkedőbb mozzanat lesz az, amely délelőtt 10 órakor a templom-utcai leányiskola épülete alatt fog lefolyni.

Az aradi Nemzeti Szövetség ugyanis, meghívójának szavai szerint: hazafias és kegyeletel kötelelességérzetétől sarkallva, emléktáblával jelöli meg Aradon azt az iskolaházat, melyben a múlt század hatvanas éveiben *Munkácsy Mihály*, a világhírű magyar képző, mint zsenge ifju rajzolni tanult. Ez a ház a templom-utcai elemi leányiskola, hol valamikor az iparosrajziskola volt. Ide járt vasárnaponként *Munkácsy Mihály* a rajzolás elemi ismereteit tanulni.

Erre az épületre az aradi Nemzeti Szövetség emléktáblát helyez, melynek feliratát az alábbi szövegben állapították meg:

Arad városának rajziskolája állott egykor ezen a helyen, abban szerzé művészetét kezdő ismereteit

MUNKÁCSY MIHÁLY,

hazánk örök dicsőségű képzője.

MDCCCLVIII—MDCCCLX.

Ennek emlékét örökíté meg az Aradi Nemzeti Szövetség
1902.

Az emléktábla egy festő-paletta ábrázol, melynek nyílásán ecset-köteg nyulik át.

Az emléktábla leleplezése alkalmi ünnepségek keretében fog lefolyni, melynek sorrendjét is megállapították már. Ez a program a következő:

1. Gyülekezés délelőtt háromnegyed tíz órakor a templom-utcai polgári fiúiskolában. Innen felvonulás a templom-utcai elemi leányiskola elé, az ünnepély színhelyére.

2. Megnyitó dal, előadja az aradi dalegyesület.

3. Ünnepi beszéd, tartja *Somogyi Gyula* dr. felső kereskedelmi iskolai tanár. Eközben az emléktábla leleplezése.

4. Az emléktáblát a Nemzeti Szövetség és egyéb testületek megkoszorúzzák.

5. A Nemzeti Szövetség átadja az emléktáblát *Institoris Kálmán*nak, Arad szab. kir. város polgármesterének és ez átveszi megőrzés és gondozás végett.

6. Záró dal, előadja az aradi dalegyesület.

Az emléktábla szövegét ma délelőtt a város tanácsának is bemutatták s az elfogta azt, egyttal biztosította a szolgálmi jogot az emléktábla megővésére az esetre is, ha az épület más birtokába menne át.

MULATSÁGOK

(=) Az aradi polgári leányiskola tantestülete és növendékei június hó 2-án a kiserdőben hangversennyel egybekapcsolt tavaszi mulatságot rendeznek. A növendékek reggel 8 órakor vonulnak ki zenezóval. A délelőtt játékkal fog eltelni s 4 órakor lesz a hangverseny a város-

ligeti vendéglő nagytermében. A hangverseny műsora a következő:

1. „Prolog” írta: Csécsi Imre. Előadja három növendék. 2. Szeresd a hazát” három szólamu karének. Előadják a III. oszt. növendékei. 3. „A negy évszak” élőkép szavalattal. Bemutatja 8 növendék. 4. „Alku” háromszólamu karének. Előadják a III. oszt. növendékei. 5. „A nagyleány” monológ. Előadja egy magánövendék. 6. „A hajnal ébredése” daljáték. Előadják a IV. oszt. növendékei.

Parcz Gyula dr. ünneplése.

(Tisztelegés és társas-estély.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

Arad város orvosi kara ma délben csaknem teljes számban tisztelgett Aradmegye kórházának ujonnan kinevezett igazgató-főorvosánál, *Parcz Gyula* dr.-nál.

Mintegy harminc aradi orvos ment el *Posgay Lajos* dr. városi főorvos vezetése alatt az új kórházi igazgatóhoz, hogy tiszteletükről és kartársi szeretetükről tanujelet adjanak. Pontban déli 12 órakor érkezett az ünnepi díszbe öltözött orvosi kar *Parcz dr.* lakására, hogy otthonában üdvözöljék. A küldöttségben részt vettek: *Aussterweil László* dr., *Bácskay Béla* dr., *Ottvös Dániel* dr., *Fényes Samu* dr., *Fleischer* dr., *Groszmann* dr., *Hecht* dr., *Herz Andor* dr., *Hermann J.* dr., *Keppich Jakab* dr., *Kis Dávid* dr., *Köpf* dr., *Kreitzer* dr. törzsorvos, *Issekutz Károly* dr., *Lakatos* dr., *Leitner Ernő* dr., *Löwinger Miksa* dr., *Mandl* dr. ezredorvos, *Polónyi Jenő* dr., *Posgay István* dr., *Schreiber Vilmos* dr., *Singer János* dr., *Simó Károly* dr., *Steinhaus* dr., *Székely Inigó* dr., *Tisch Mór* dr., *Vas Sándor* dr., *Werner Miksa* dr., *Wiener Gyula* dr. stb.

Posgay Lajos dr. a következő beszédet intézte a kórház új igazgatójához:

— Nem konvencionális szölségből és nem hizelgésből jelentünk meg előtted. Az, ami ide hozott bennünket, nem más, mint hogy irányodban érzett tiszteletünknek és szeretetünknek bizonyítékát adjuk abból az alkalomból, hogy a kórház igazgató-orvosi állását elfogaltad.

Az a tér, amelyre most léptél, nem új előtted, mert ama három évtized alatt, melyet ott töltöttél tevékeny munkásságban, alkalmad és módod nyílt megismerni annak az intézménynek az igényeit.

De különben mi is ismerjük munkásságodat s a legnagyobb reménységgel tekintünk működésed elé. A midőn szerencsét kívánunk neked új állásodhoz, azon meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy benned a legjobb és legszakavatottabb emberre talált ez az állás. Adjon az Isten erőt és egészséget és tarts meg bennünket továbbra is jó emlékezetben. (Éljenzés.)

Parcz Gyula igazgató főorvos meghatott hangon a következőképpen válaszolt:

— Kedves barátaim! A paradéna csak sohasem voltam embere, hanem mindig a munkának éltem. Nem tagadom azonban, hogy a kartársi szeretetnek ez a megnyilatkozása jól esik. — Utam mindig azon az uton vezetett, melyet a geometriával lehet legjobban kifejezni, a legrövidebb: az egyenes uton. Amit megszoktam 30 éves multam alatt, azt most sem fogom elhagyni. Ez az ut a kollegák, tehát a leghivatottabb forum helyeslő véleményével találkozik, tehát ezen fogok haladni továbbra is. Köszönöm azt a szép szeretetet, mely a kollegáktól jön s így kétszeresen értékes. (Éljenzés.)

Parcz dr. ezután magyaros vendégszeretettel vendégelte meg kartársait, kik a legjobb

hangulatban távoztak el az új igazgató fővostól.

Este a *Millennium* vendéglő külön termében Parecz Gyula dr. tiszteletére az aradi orvosi kar társas vacsorát rendezett, melyen csaknem az összes helybeli orvosok együtt voltak s lelkes óvációval vették körül az ünnepelt igazgatót.

Az első felköszöntőt K. s Dávid dr. mondotta Parecz Gyula dr. ra, aki meghatottan válaszolt s kartársai összetartására, szeretetére emelte poharát.

Issekutz László dr. szintén Parecz dr.-t köszöntötte fei s beszéde végén borostyánágot nyújtott át az ünnepeltnek, mint az orvost megillető kitüntető jelvényt.

Mandl dr. ezredorvos a katonatorvosi kar nevében üdvözölte lelkes toasztban Parecz Gyulát, kit azután Vas Sándor dr. köszöntött fel.

Bácskay Béla dr. a megjelent katonatársak egészségére üritette poharát.

Löwinger Miksa dr. kórházi főorvos utal Parecz Gyulával való tizenéves együttműködésére s köszönetet mond neki mindenkor tapasztalt kollegiális jóindulatáért.

Hecht dr. Posgay István dr.-t, az újonnan kinevezett kórházi főorvost köszöntötte fel.

A kitünő hangulatban lefolyt társas estélyen az ünnepelten kívül jelen voltak: Auszterwell László dr., Bácskay Béla dr., Brück Gyula dr., Fényes dr., Fleischer dr., Groszmann dr., Hermann dr., Hecht dr., Herz Andor dr., Issekutz Károly dr., Issekutz László dr., Institoris István dr., Kis Dávid dr., Kreitzer dr. főorvos, Keppich Jakab dr., Köpf dr., Löwinger Miksa dr., Lakatos dr., Leitner dr., Leichtmann dr., ezredorvos, Mandl dr., ezredorvos, Ottvös Dániel dr. Posgay Lajos dr., Posgay István dr., Pfahn dr., honvéd főorvos, Polonyi Jenő dr., Steinhau dr., Spatz ezredorvos, Singer János dr., Schreiber dr., Székely Inigó dr., Tisch Mór dr., Vas Sándor dr., Werner Miksa dr., Wiener Gyula dr.

Szakvélemények

Aradváros konverziójáról.

(A hatmillió kölcsön terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

Városszerte nagy feltűnést keltett az a hirdásunk, a melylyel a városi kölcsönök konvertálásának tervéről megemlékeztünk. Miután a konverzió feltételei még nem ismeretesek, nem nyilatkozhatunk föltétlenül arra nézve, hogy a konverzió határozottan előnyös lesz a városra. Annyi bizonyos, hogy a pénzügyi viszonyok ma jelentősen kedvezőbbek, mint azon tizenkét esztendő alatt, a melynek során az osztrák földhitelintézetnél fölvelt kölcsönöket megkötötték. Akkor 4 és 6 százalék között váltakozott a hivatalos bank-kamatláb, ma pedig 3 és fél százalék. A régi kölcsönök, és a mostani konverzió útján megkötendő kölcsönök között még az a különbség, hogy míg azok törlesztési ideje 50 év volt, a mostani 60—65 évre terveztük.

Arra nézve, hogy előnnyel járhat, illetve hogy mily föltételek mellett járhat előnnyel a városra nézve a konverzió, ma megkérdeztük a város két előkelő pénzügyi szakemberét, a kik egyben a város pénzügyi bizottságának is tagjai. Válaszaikat a beszélgetés sorrendje szerint az alábbiakban adjuk:

Böhm Adolf.

Az Aradi Ipar- és Népbank vezérigazgatója arra a kérdésre, hogy előnyös-e a városra nézve a konverzió, a következőkben válaszolt:

— Mindaddig, míg az osztrák földhitelintézet részletes föltételei nem ismeretesek, lehetetlen véleményt mondani az iránt, hogy a tervbe vett pénzügyi művelet a városra mily előnnyel jár, — és vajjon ajánlatos-e a konverziót most foganatba venni, vagy pedig a későbbi időpontra elhalasztani, a midőn a konverzionális művelet a kedvező pénzügyi viszonyok várható stabilitása esetén, a városra nézve mindenesetre nagyobb erkölcsi és anyagi sikerrel volna keresztelhető.

Bár a jelenlegi általános pénzügyi viszonyok feltehetőleg kedvezőtlenebbek mondhatók, alig hiszem, hogy az osztrák földhitelintézet, — tekintettel arra, hogy a várossal szemben fennálló közel 5,300,000 koronát tevő követelés után jelenleg kamatban 4-50 százalékot, tőketörlesztésben 0-52 százalékot, összesen tehát 5-02 százalék évi annuitást kap, oly kamatleszállítást volna hajlandó koncedálni a városnak, a melynél fogva kívánatosnak mutatkoznék a város érdekében ezen műveletet most perfektuálni.

— Nem lehetne-e ezen műveletet más pénzintézetnél megcsinálni? — kérdezte tudósítónk.

— Erre nézve a következő a válaszom: A konverzionális műveletet egy más jelzáloghitelintézetnél foganatosítani lehetetlennek tartom azért, mert az osztrák földhitelintézetnek korábbi visszafizetés esetére tudomásom szerint 3 százalék kötbér, vagyis körülbelül 160,000 korona fizetendő; ha már most ezen összeghez hozzávesszük az új hatmillió kölcsönnek körülbelül 5 százalékos záloglevél-árfolyamvesztését, ez oly horribilis összegre emelkedik, hogy a mai viszonyok között oly előnyös kölcsön nem volna kapható, a mely ezen nagy veszteségért kárpótlást nyújthatna, azonfelül pedig a város költségvetésében megtakarítást eredményezhetne.

— Mily feltételek mellett volna tehát ajánlatos a városnak a konverziót megkötni?

— Ha az osztrák földhitelintézet feltételei előttem ismeretesek lennének, a legnagyobb készséggel fogok határozott véleményt mondani az iránt, hogy a város érdekében levőnek mutatkozik-e a konverzionális műveletet most keresztülvinni. Annyit azonban már most is jelezhetek, hogy a városra nézve a konverzió keresztülvitele csak akkor lehet előnyös, ha nemcsak a tőke visszafizetésének hatvan, vagy hatvanöt évre való kitolásában az évi tőke-törlesztés kevesbedik, hanem ha, — és erre különös súlyt fektetek, — a mostani 4 és fél százalékos kamat a jelenlegi kedvező pénzügyi viszonyoknak megfelelően leszállítatik.

Ottenberg Tivadar.

Az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója a következőket jelentette ki:

— Alkalmasabb időpontot, mint a jelenlegit, — a mikor a pénz ára oly alacsony, a minőre egyáltalában nem emlékeznek és a mikor a hazai pénzintézetek zálogleveleiket úgy a külföldön, mint a belföldön magas árfolyamon értékesíthetik — a konverzióra nem is lehet kívánni. És ezt tényleg fel is kell használni arra, hogy a város kölcsönait konvertálja, de lehetőleg úgy, hogy nagyobb kamatmegtakarítás legyen elérhető, a nélkül, hogy a fizetési határidő kitoldassék. Mert konverzió alatt nem az értetik egyedül, hogy a fizetési határidő meghosszabbítottassék és így látszólagos megtakarítást érjünk el, hanem csakis olcsóbb kölcsönre való átváltoztatás képezne tényleges konverziót.

Ismétlem, hogy a fizetési határidő kitolása csak látszólagos előny. Tényleg, a dolog természeténél fogva kevesebbet kell fizetni, ha ötven év helyett 65 éven át fizettetik az évi annu-

mitás a kölcsön után; de igazán előnyös úgy lehet a konverzió a városra, ha a kamatláb megfelelően redukáltatik.

A kölcsönnek hatvanöt évre, kamatcsökkentés nélkül való kitolása azért se volna méltányos és jogos, mert az utókort olyasmivel terhelnők, a minek hasznát alig fogja élvezni. Azok az intézkedések, — melyeket ezen kölcsönök által létesítettünk, hatvanöt év alatt vagy értéküket veszítik, vagy pedig a technika fejlődése olyan változtatásokat követel meg rajta, a mely újabb; tekintélyes befektetést kívánna. Emberi számítás szerint ötven év a végső határ arra nézve, hogy egy tőke teljesen amortizálva legyen. Ennél nagyobb határidőbe csak akkor mehet a város, ha a kamat-külföldönbe kap érte kárpótlást.

— A mai pénzügyi viszonyok szerint milyen kamat lenne a konverzió méltányos alapja?

— Nézetem szerint a kamat alapjának lehetőleg 4 százaléknak kellene lenni.

Ottenberg még a következőket jegyezte meg:

— Az osztrák földhitelintézet, mint jelzálogos hitelező előzékenységére föltétlenül szükség van a kölcsön konvertálásánál, minthogy az ezen intézettel kötött, szerződés értelmében jogositva van idő előtti visszafizetésnél 3 százalékos kártalanítási díjat felszámítani, mely körülmény természetesen nagyon megnehezítené a művelet keresztülvitelét, illetve azt, hogy a konverzionális kölcsönösszeg egy más pénzintézetnél vétessék föl.

Még egy szakember.

Az Aradi Estilap a konverziókra nézve a város egy szaktekintélyének véleményét közli, olyannak, a ki a tervbe vett konverzió föltételeit ismeri. Ennek a véleménye így hangzik:

Aradváros rettenetes ballépést követne el, ha a bécsi intézet ajánlatát elfogadná. Ez a konverzió ebben a formában nem történhetik meg, mert különben súlyos veszteség érné a várost.

Az a körülmény, hogy évente csekélyebb tőketörlesztéseket kell fizetnünk, megbosszulja magát a kamatnál. Aradváros tudvalevőleg 50 évi törlesztésre vette fel a kölcsönöket 5.01 százalék mellett. Ebből 4.50 százalék a kamat-törlesztés. Az adósságból már tíz év óta törlesztettünk, tehát az adósság egy tetemes része ki van már fizetve. Már most avval is pórul járnánk, ha további 40 év helyett 65 évre kötnénk le magunkat.

A tervbe vett konverzió egyedül azt az előnyt nyújtja, hogy évente kevesebb pénzt adunk ki. Ez számokban kifejezve így hangzik: Míg jelenleg 5.01 százalékot fizetünk, a jövőben csak 4.75 százalékot fizetnénk, a bécsi intézet ajánlata szerint. Igen ám, de a kamat most is ugyanannyi marad, mint eddig volt, t. i. 4.50 százalék s csak a tőketörlesztésnél nyernénk 0.26 százalék előnyt. Vagyis 0.51 százalék helyett csak 0.25 százalék volna a tőketörlesztés.

A kamat tehát nem változik, csak a tőketörlesztés lesz 0.26 százalékkal olcsóbb, ami annyit jelent, hogy még további 25 éven keresztül fizetünk 4.50 százalékos kamatot. És milyen kamatot! Minél kisebb a tőketörlesztés, annál nagyobb marad a tőke és ennek megfelelőleg szintén nagyobb marad a kamat. A helyett, hogy a tőkével együtt a kamatot is kisebbitenők, 40 év helyett még 65 éven keresztül fizetjük a drága kamatot. Vagyis végeredményében azt a nyereséget, amelyet az olcsóbb tőketörlesztés mellett kapnánk, a kamatteherrel többszörösen és később érezhetően reáfizetjük.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Székely Otthon vasárnap délután 4 órakor a Vass-szálló helyiségében választmányi ülést tart, melyen több fontos tárgy kerül tárgyalás alá. A választmány tagjait a teljes számban való megjelenésre kéri az elnökség.

(*) Az Aradi hivatalszolgák betegsegélyző és temetkezési egylete vasárnap délután 3 órakor rendes havi választmányi ülést tart.

(*) Az Erzsébetvárosi Testvériség agghonvédek segélyző asztaltársaság vasárnap délután 5 órakor tartja értekezletét Rittler János vendéglőjében.

Huszonöt éves találkozó.

(Volt iskolatársak összejövetele.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

Huszonöt esztendővel ezelőtt, 1877. május 31-én tizenegy, gazdag reményekkel telt ifju tette le az aradi főgimnáziumban az érettségi vizsgát. A mikor elmúltak a kemény napok s már a kezeikben szorongatták a drága papírost, a mely bélyeges okmányon, hiteles aláírásokkal bizonyítja, hogy nem diákok többé, hanem „érett” ifjak: az iskolai porlerázásának első örömeiben szent fogadalmat tettek, hogy huszonöt év múlva, ha addig élnek, ezen a nevezetes évfordulón összejönnek ismét itt Aradon és megújítják a régi barátságot egymás között.

Teltek, multak az évek, ide-oda hanyattak az ifjak az élet forgatagában s férfivá, a társadalom munkás embereivé izmosodtak a hosszú idő alatt. Ma aztán, hogy a szent fogadalom napja elérkezett, összejöttek csakugyan.

Csak kettő hiányzott közülök. Egy időközben meghalt, egy pedig távol, messze világrészekben utazik, a honnét nem engedték meg körülményei a visszatérést. Az elhunyt Kosztolányi Jenő, az aradi Kosztolányi-család egyik tagja, a világljáró pedig Tavassy Gábor, a kit országszerte ismernek.

Az érdekes találkozóon megjelentek: Balázs Gyula fiemei vám-főtiszt, Fényes Dezső nyug. főreáliskolai tanár, az aradi villamvilágítási részvénytársulat vezérigazgatója, Holló Lajos dr. ügyvéd, orsz. képviselő, a „Magyarország” főszerkesztője, Issekutz Marcell dr. ügyvéd, volt orsz. képviselő, Lukács Endre gyulai főszolgabíró, Mladin Miklós eleki járási főszolgabíró, Pain Antal dr. budapesti orvos és Rajner Ferenc budapesti VI. ker. állami főreáliskolai igazgató. Makovecz Gyula budapesti kereskedelmi és iparkamarai jegyző kimentette magát, de megjelent helyette Szathmáry János, az aradi és csanádi egyesült vasutak főfelügyelője, a ki nem együtt érettségizett ugyan a jubiléus találkozókkal, de éveken keresztül velük járt s csak a legutolsó gimnáziumi osztályokat végezte másutt.

A volt iskolatársak ma este érkeztek Aradra és Fényes Dezső lakásán találkoztak, a hol gazdag lakoma során számos felköszöntő hangzott el és sok tréfás, meg szomorú epizód elevenítődött fel a huszonöt esztendő előtti diákoskodás történetéből.

Az egykori diákok a négy első osztályt a minoriták gimnáziumában végezték el s az ötödik osztályban mentek át az akkor megnyitott lyceumba. Igazgatójuk Sváby Pál volt, ki már régen meghalt. Volt tanáraik közül ketten tartózkodnak Aradon: Boros Vida állami főreáliskolai igazgató és Kövesdy Ignác. Eleben vannak még a régi tanárok közül: Mangold Lajos történettanárr, Antolák Károly pozsonyi reáliskolai igazgató és Jánossy Demjén dr. volt minorita rendi provinciális.

Érdekes megemlíteni, hogy Fényes Dezső

és Balázs Gyula 37 év előtt kezdtek együtt iskolázni, már az elemi osztályokat együtt járták Szathmáry Jánossal egyetemben.

A régi iskolatársak holnap délelőtt megtekintik a város nevezetességeit, majd a lyceumban felkeresik Boros Vida igazgatót és Kövesdy Ignác tanárt. Az elsőt Rajner Ferenc budapesti főreáliskolai igazgató, emezt Lukács Endre főszolgabíró fogja üdvözölni a tanuló-társak nevében. Azután lefénnyképeztetik magukat. Délben a Millennium külön termében társas ebéd lesz, melyre volt tanáraikat is meghívják, a kiket Holló Lajos orsz. képviselő fog felköszönteni.

A gimnazisták majálisa.

(Ünnep a Csálában és a ligetben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 31.

Az aradi főgimnázium ifjuságának használt a májusi rossz időjárás. Hogy félreértésbe ne essünk, mindjárt meg is mondjuk, hogy miért. Május harmadikára tervezték eredetileg a mulatságot s ime a hónap utolsó aapján tartották meg. A feszült várakozás, a drukkk a rossz idő miatt s erre közvetlenül egy olyan szép nap, mint a mai volt, azt eredményezte, hogy a diákok háromszoros jókedvvel indultak a mai nagy napnak s kimulatták magukat úgy, mintha minden, elhalasztott majális jókedvét mára gyűjtötték volna össze.

Annyi táncoló párt másutt nem lehet látni, csak a diák-majálison. Délután a liget táncköre, este pedig a vendéglő nagyterme telt meg igazán szorongásig táncosnővel és táncossal. Ez azonban a délután történetére vonatkozik. A diákok mulatsága pedig reggel kezdődik és pedig már fél 7 órakor, hogy minél hosszabb legyen ez az örömteli nap . . .

Már reggel hat órakor nyüzsgött a diákság a liceum előtti téren. Elindulás előtt itt a katonazenekar üdvözölte Burián János igazgatót, majd az ifjúsági énekkar „Rajta, Előre” indulót énekelte el. Ezek után a Rákóczy-induló hangjai mellett megindult az impozáns menet. Elöl felvirágzott kerékpárok, utánok zászlókkal az az ifjúság, közre fogva a zenekart.

Az Eötvös-utcán át a szabadságtérre értek, hol a Deák Ferenc-utcába térve az erdőnek tartottak.

Az erdészlak előtt Lengyel János VIII. oszt. tanuló üdvözölte a főerdészt azért, hogy az erdőt átengedte a majális céljaira, majd a zenekar játszott el néhány darabot. Megérkezve a köröndre, a diáksereg a Gaudeamus igitur-t énekelte el. Aztán terített asztalhoz ültek s jó étvágygyal megreggeliztek. Reggelizés alatt hangzott el az első felköszöntő, mely az igazgatónak és a tanár-karnak szólt, kiknek buzgólkodása lehetővé tette a majális megtartását.

Nagy lelkesedés mellett vették kezdetüket ezután a versenyek és a játékok, melyeket Dobos Károly, Hunyady József dr., Nagy Sándor és Miklóssy István tanárok vezettek. Volt ezek között verseny-futás, ugrás, zsák-futás, ikerverseny és a komoly és mulatságos versenyek egész sora.

A győztesek a következők: Lónyai József, Klein Lajos, Kolozsi Gyula, Tóbiás János, Mihájlóvics, Valerián, Török, Veszeli, Karácsonyi, Schütz, Andrekovich, Péntes, Szecepkovszky, Winkler, Burián, Polgár, Lázár, Montag, Mandel P., Rebs, Hanacsek stb. Képviselővé Kosuth-párti programmal Zábory Lajos VI. o. tanuló választatott meg, nagyobb éljenzést aratva, mint akármelyik függetlenségi országgyűlési képviselő.

Délben ebéd volt, melynek végeztével csa-

patba állt a diáksereg s a katonazenekar indulói mellett bejöttek a nagyerdőből a városligetbe, ahol kezdetét vette a tánc. A tánckör végtelen kedves látványt nyújtott a délután alatt. Száz meg száz táncospár, némelyik alig látszott ki a földből, végtelen ügyességgel ropta a csárdást és lejtette a walcert.

Ez este nyolc óráig tartott, vacsora után már a nagyobbak mulatsága következett. Ekkor a teremben táncoltak s a majálisból bál lett. A katonazenekar és Albert Péter bandája húzták a talpalávalót a táncoló pároknak, akiknek szebbjeit az alábbi hiányos névsor tünteti elő:

Leányok: Ancs Irén, Antalffy Gizi, Bakos nővérek, Boros nővérek, Bedeus Mici, Binder Aglaja, Beles Flóra, Buchwald Zelma, Bene Ilonka, Buday Mariska, Brust nővérek, Csiky nővérek, Csernovits Ilonka és Olga, Denk nővérek, Dömötör Dudus, Deutsch Irma, Diamant nővérek, Denhoff Mariska, Flam Józsa, Friedrich Ilonka, Farkas nővérek, Fekete nővérek, Grumáz Mariska, Hendrey Ilonka, Hennings Margit, Horváth Luiza, Haszlinger Böske, Hadfy Elza, Kleiner Margit, Krausz Paula, Kohn Irén, Kádas Aranka, Kovács nővérek, Keller Hermína, Klein Sárika, Kara Mariska, Kugler Lola, Lázár Vali, Losonczy Margit, Meistrovich nővérek, Mittler Irén, Neuman Böske, Neuman Malvin, Neuman Mariska, Nikodém Mariska, Nachtnébel nővérek, Obláth nővérek, Ohrenstein Klára, Petkovits Angyalka, Póllák Hilda, Péntes Szeréna, Popper Matild, Polonyi Mariska, Pálffy Margit, Róth nővérek, Roth Magda, Szeberényi Aranka, Szathmáry Ilonka, Szabó nővérek, Schwartz Paula, Sarlot Margit, Székely nővérek, Szabó Margit, Stojka Anna, Szabó Juliska, Schnéberger Gizella, Sztrojny Margit, Schauer Magda és Mariska, Török nővérek, Törökfalvi Margit, Ubl Ilonka, Waldner A., Vally Anna, Vajda Olga, Werner nővérek, Weidenfeld Rezsín, Zádor Erzsébet stb.

Asszonyok: özv. Antalffy Endréné, Boros Vidané, Bakos Pálné, br. Bedeus Károlyné, özv. Buchwald Nándorné, Bene Jánosné, Burián Jánosné, özv. Boros Bériné, Beles Jánosné, Csiky Károlyné, Denhoff Jánosné, özv. Diamant Miksáné, Dömötör Lászlóné, Fekete Jakabné, Friedrich Györgyné, özv. Flam Lipótné, Grumáz udónné, Haszlinger Ferencné, özv. Hennings Lászlóné, Hegedüs Lászlóné, Herczeg Ferencné, özv. Kleiner Ferencné, Kovács Ágostonné, Klein Lipótné, Kara Győzőné, Kvitsala N.-né, Kohn Edéné, Kohn Dávidné, Lilienbergné, Lejtényi Sándorné, Lázár Györgyné, Lócs Rezsóné, Leopold Adolfné, Mittler Izidorné, Neumann Hermanné, Nachtnébel Ödönné, dr. Nemess Zsigmondné, özv. Ohrenstein Simonné, özv. Petkovits Miklósné, Péntes Ákosné, Perlaki Gáborné, Pálffy Lajosné, Roth Lajosné, Roth Henrikné, Szeberényi Jánosné, Szabó Józsefné, özv. Schwartzné, Sonnenfeld Károlyné, Török Lajosné, Törökfalvi Mórné, Ubl Ferencné, Unger Mórné, Walderné, Werner Imréné, Vertánné, Vajda Istvánné, Zádor Lajosné stb.

HIREK

Az utolsó mise.

— A templom lebontása előtt. —

Arad, május 31.

A májusi ájtatosságok, amelyek kiválóan az intelligens közönségnek képezik kedves napi foglalkozásait, a mai nappal véget értek, marandó emléket hagyva hátra mindazok lelkében, kik azoknak szorgalmas látogatói voltak.

A mai nappal elhallgattak a szebbnél-szebb énekek, melyek egyrészt az ájtatosságok fényét emelték, másrészt pedig a jelenvolt közönség kedélyét gyönyörködtették, szívet valóságos érzelmekkel töltötték el. Valóban szép és megható is az, midőn a magyar nemzet ezer éves hagyományához hiven, kiváló ragaszkodást tanusít a Boldogságos Szűz iránt s oly sok ajakról hangzik el a kedves Ave Mária!

Az utolsó májusi ájtatosságon, amelyre zsu-

igazgatósági fogalmazó és a májusi kar énekeltek. Az ájtatosság a *Te Deum*-mal záródott be, utána pedig bizonyos elfogódottsággal távozott a közönség a boltíves öreg templomból.

És ez az elfogódottság igazolt. A templom mellett már állanak a nagy oszlopok, a kőművesek erősen készülődnek s egy hét múlva csákányok fognak kopogni a templom tetőzeten és falain. Megkezdik a bojtást, földig lerontják a közel kétszáz éves szentegyházat, a melyhez oly sok szép emléke fűződik Arad lakosságának s a város történetének.

Két ünnepélyes mise lesz még az öreg templomban, az egyik holnap, a másik a jövő vasárnap. Holnap reggel 9 órakor kezdődik a zenés nagy istentisztelet, utána pedig az ugynevezett kis-urnapi körmenet, amelyet *Supka Béla* házfőnök fog vezetni. Az *utolsó* misét *junius 8-án* tartják. Előzőleg délelőtt fél 10-kor szent beszéd lesz, tartja *Székely Polycarp* segédlelkész, utána pedig *Csák Cyrjék dr.* tartományi rendfőnök mondja a nagy misét s ezt befejezőleg a *Te Deum*-ot.

A vasárnap délutáni vecsernye végeztével becsukják a templom ajtóit s másnap a kőművesek hozzáfognak a lebontáshoz. Mig az építkezés tart, az alatt az isteni tiszteleteket a *Kölcsy-utcai barok-templomban* mondják a *Minorita-atyák*, nagyobb egyházi ünnepek alkalmával pedig a *várbeli plébánia-templomban*.

— **A király csapatszemlé.** *Lajta-Bruck*-ból táviratozzák: A király a csapatok megszemlélésére ma reggel ideérkezett. Megérkezésekor *Uxküll* gróf hadtestparancsnok és a hatóságok fejei fogadták. Nagy főispántól és *Pogány* alispántól a mosonmegyei vetések állásáról kérdezősködött a király. A király kíséretében volt *Rajner* főherceg, a három csapatfőfelügyelő, *Kropatschek* tüzérségi főfelügyelő és az idegen katonai attasék. Ő felsége szemlét tartott a 6., 62. és 43. gyalogezredekben és az 1. landwehrezredben. A szemle kombinált manővergyakorlattal végződött.

— **Dessowffy püspök betegsége.** *Dessowffy Sándor* csanádi megyés püspök még mindig ágyban fekszik a szeged-belvárosi plébánián. Kezelő orvosi erősen biznak abban, hogy a beteg főpásztor egy-két nap múlva már elhagyhatja az ágyat. A betegség, mely a püspököt egy hete gyötéri, már teljesen lefolyt és az állapota olyannyira javult, hogy a kezelő orvosok az éjjeli látogatásokat megszüntették, mert arra most már semmi szükség sincs. Az ősz főpap az egész éjelt nyugodtan töltötte és aránylag jól aludt. Az orvosok a püspöknek, miután az ágyat elhagyja, nem engedik meg, hogy utját folytassa, legalább is néhány napig, mert előbb a szobában való mozgás által akarják kipróbálni: vajjon visszatért-e teljesen a testi ereje. Még csak azután fog a püspök kezelő orvosaival tanácskozni követendő utját illetőleg. A főpásztor ugyanis Temesvárra akar utazni, míg az orvosok ezt a hosszabb utazást egyelőre határozottan ellenzik és ajánlják, hogy a püspök a közelebb eső Makóra utazzék át.

— **Vilma királyné fölgyógyult.** *Amsterdam*-ból táviratozzák: *Vilma* királynő betegsége óta ma hagyta el először *looni* kastélyát. A királynő hosszabb időt töltött a parkban. A betegség nyomai alig látszanak az arcán.

— **Gajári Géza balesete.** Sulyos baleset érte ma *Vácott Gajári Géza* országgyűlési képviselőt. *Stéger Pál* huszárszázados társaságában földi birtokára akart ma délután kikocsizni; utközben a lovak megvadultak s a kocsit az árokba dobták, a mely Gajarit maga alá temette. Gajarit sulyosan megsebesülve lakására szállították. A huszárszázados sértetlen maradt.

— **Allamtitkárból — tanár.** A hivatalos lap mai közlése szerint a király dr. *Nagy Ferenc*et a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium nyugalmozott államtitkárává, az ezen hivatalra történt kinevezetése előtt a budapesti m. kir. tud. egyetemen elfoglalt nyilvános rendes tanári állásába visszahelyezte.

— **Neuman Ede szobra.** Holnaphoz egy hétre, vasárnap avatják fel *Neuman Ede*; az aradi Neuman testvérek cég alapítójának és volt seniorának síremlékét és leplezik le ünnepélyesen a gyár udvarán emelt szobrát, amelyet *Róna József* készített. A sírkö-avatás délelőtt 10 órakor lesz az izr. temetőben, a szobor-leplezése pedig este 6 órakor. A szobor-leplezés diszes ünnepséggel lesz összekötve, amelyre a cég közel négyszáz vendéget hívott meg.

— **Jegyző-választás.** *Almás-Kamarás* községben ma töltötték be a jegyzői állást, mely *Valkovszky Antal* nyugalomba vonulásával üresedett meg. A választáson *Mladin Miklós* eleki főszolgabíró elnökölt és egyhangulag *Bartos Ferenc* eddigi jegyző-helyettest választották meg.

— **Vasárnapi munkaszünet.** *Boross Gábor*, a volt vasminiszter által életbe léptetett ipari munkáknak vasárnapi szüneteléséről szóló törvény tudvalevőleg június és július hónapokban változást szenved, vagyis erre a két hónapra az eredetileg kiadott és minden későbbi módosítást mellőző rendelet jut érvényre. Ez az 1892. évi március 20-án életbe lépett végrehajtási rendelet pedig a vasárnapi zárórának 12-ről 10-re való leszállítását a következő munkákra, illetve üzletekre alkalmazza: a) gépiparnál a sürgős és halaszthatatlan javítási munkákra, b) a kisiparnál a sürgősen rendelt javítási munkákra, c) a pékiparnál az áru elkészítésére és szállítására, d) a mészáros, hentes és kolbász készítő iparnál az elkészítésre, elárusításra és szállításra, e) minden a jelen rendelet A 1. és 2. pontjai alatt (ezekhez tartozik a cukrász, mézeskalácsos, nyomdász, hírlapárusítás, szikviz-készítés, fűrdő, kenyér-, tej- és gyümölcsárusítás, virág-elárusítás, szálloda, vendéglő, kávéház, bormérő stb. üzletekben étel vagy ital kiszolgálása) meg nem nevezett ipari és kereskedelmi üzletekben az elárusítás és a házhoz szállítás, f) kereskedelmi és ipari irodákban a kereskedelmi és gyári alkalmazottak irodabeli munkája, g) gyorsárúk, sör és baromfi szállítása, h) sertéshizláló telepeknél a hizláláshoz szükséges anyagok szállítása; sertéseknek a szállásokba vagy telepekbe való behajtása.

— **Az aradi honvédek Szabadkán.** A lugosi 8. honvédgyalogezred idei nagygyakorlata június 21-én kezdődik, amikor Szabadkára mennek. Ide összpontosítják a II. honvédkerület parancsnoksága alatt álló ezredek. A nagygyakorlaton együtt vesznek részt a szegedi, szabadkai, nagybecskereki és lugosi honvédezredek, ennek keretében az aradi honvédzászlóalj is. A gyakorlatok július közepéig tartanak.

— **Natalia kolostorba vonul.** *Natalia*, a szerbek volt királynéja, a görög keleti hitről tudvalevőleg a katolikus hitre tért át. A térítést *Cord d'Estroa* jezsuita páter végezte, aki teljes rabságban tartja Szerbia volt királynőjének lelkét. A francia „*Revell*” című lap háborzongató módon írja meg, a jezsuita szörnyű munkáját és azt a módot, a melylyel az anyát végleg elszakította fiától, a mostani szerb királytól. A jezsuita azon kezdte, hogy új életre keltette *Natalia* nagyravágását. elhitetvén vele, hogy egy dús gazdag trónkövetelő áhitozik a kezére s *Nataliát* bizonyosan nőül veszi, ha hitét elhagyja. A jezsuita leveleket mutatott, telve szerelmi ömlengésekkel a trónkövetelő aláírásával. *Natalia* hitte; bár tudta, hogy a trónkövetelőnek fiatal felesége van, aki rokona az osztrák császári háznak. Ezt a később kiderült hazugságot leplezni tudta a jezsuita, aki befolyásával odáig érte *Natalia* lelkét, hogy a volt szerb királyné minden vagyonát átengedte a propagandának s most Spanyolországba megy egy granadai kolostorba, apácának.

— **A szinkörhöz vezető ut kijavitása.** A nyári színházhoz vezető *Simonyi-utca* lakói kérvényt adtak be a városhoz, melyben utójuk gyalog- és kocsis-utját aszfalt-burkolattal kéri ellátni. A tanács azt határozta a kérelemre vonatkozólag, hogy miután újabb kövezésekre egyáltalán nincs pénz, a kérelmet nem teljesítheti, már pedig a *Simonyi-utca* kiaszfaltozása ezrekbe kerülne. A dolog tényleg úgy áll, hogy a városnak egyáltalán nincs pénz utcai kövezésekre, arra azonban a kérelem elutasításánál még sem gondolt a tanács, hogy az arénkönyvéke halaszthatatlanul kövezést vár, mert szép időben a por, esőben pedig a sár miatt alig közelíthető meg a színház. Egy átjáró van a szinkör egész környékén s hat felől vezet hozzá az ut.

— **Halálozás.** *Nagyváradról* táviratozzák: *Rozvány György*, a nagyszalonta ügyvéd 1848—49-iki honvédhadnagy ma meghalt. Az elhunyt köztisztviselőben álló embere volt egész Biharvármegyének; jó barátja volt *Arany János*nak, a kinek életéből sok jellemző epizód, adatot, jegyzett föl. *Rozvány István dr.* aradi ügyvéd, és *Rozvány György* volt aradi gyógyszerész édes apjukat gyászolják benne.

— **Az oláh Rákóczy.** Egyik kolozsvári ügyvédi irodában történt az alábbi, megörökítésre érdemes eset. Beállított oda ugyanis tegnap délelőtt egy szép szál ember s előadta — oláh nyelven — ügyes-bajos dolgát. Midőn megkérdezték, hogy hogy hívják, kiderült, hogy egyik nagy szabadsághősünk nevét viseli: *Rákóczy György* a neve, szászfenesi illetőségű s egy szót sem tud magyarul. A *Rákóczy*-emlék tövében termelt kukoricából készült malén nőtt fel s még anyaföldje nevét sem ismeri. Egyébként eklatáns példa ez arra, hogy már Erdély szívében is kezd népünk oláhosodni. Ezek az emberek nap-nap után érintkeznek a magyar fogyasztó közönséggel, mert hisz majorságot, tojást, tejet, vaját, gabonát adnak el neki; nyelvet azonban nem tanulják. A vevőközönség kell, hogy megtanuljon oláhul, hogy pénzt odaadhassa a román sógornak, — még ha *Rákóczynak* hívják is!

— **Zene a mellék-utcai kávéházakban.** Az éjszakai muzsikálással ugyancsak sok bajuk van a mellék-utcai kávéházaknak, a kik arról panaszkodnak, hogy a kapitányi hivatal nem ad nekik zene-engedélyt a zárórán túl való muzsikálásra s ezért sok vendéget vesztenek. A főtéri kávéházok teljesen díjtalanul egyszerű kérelemre megkapják az engedélyt, őket pedig esetlő-esetre 4 koronával büntetik, ha a cigányt játszani engedik a kávéházaikban. Azt kéri tehát a főkapitánytól, hogy engedje meg nekik is az éjszakai muzsikálást és pedig esetenként két forint díjért, amit nem büntetésként, hanem díjként fizetnének.

— **Gondnokság alá helyezett grófné.** Mint *Budapestről* írják, gróf *Gyürky Ábrahám* özvegyét, szül. *Orcey Sarolta* bárónőt elmebetegség miatt gondnokság alá helyezték. Gondnokul a balassa-gyarmati árvaszék dr. *Hartmann Sándor* budapesti ügyvédet rendelte ki.

— **Tilos a magyar szó.** Eszékről felháborító eset hírt jelentik. Az észéki munkások ugyanis gyűlést tartottak, amelyet a rendőrség tudomásul vett s arra egy rendőrtisztviselőt küldött ki. A gyűlés megkezdésekor az elnökség bejelentette a rendőrségnek, hogy németül, horvátul és magyarul fognak beszélni a gyűlésen. A tisztviselő azt válaszolta, hogy németül és horvátul szabad beszélni, de magyarul tilos, mert ezt a nyelvet ő nem érti. A munkások tiltakoztak e felháborító eset ellen, de nem tehettek semmit, mert a rendőrtisztviselő felszólta volna a gyűlést. Így tehát egy *Kolarits* nevű munkás horvátul beszélt, egy *Fraubrein* nevű munkás németül, a magyar beszéd pedig elmaradt. Az észéki munkások azonban nem akarnak megnyugodni abban, hogy a magyar nyelv használatát a gyűléseken eltilt.

sák, hanem követelik, hogy a rendőrség olyan tisztviselőt küldjön a gyűlésekre, a ki magyarul is ért, vagy ha ilyen nincs, akkor a magyarul nem értő tisztviselő is töltsön a magyar beszédet.

— Gyilkosság Záradon. Az aradi ügyészséget csütörtökön arról értesítette a záradói csendőrség, hogy községükben gyilkosság történt. Jelentést tettek ezuttal az esetről a kisjenői járásbírósnak is, jelentették továbbá, hogy a gyilkosságra vonatkozólag semmi adatot eddig beszerezni nem tudtak. A gyilkos kilétére vonatkozólag a legcsekélyebb nyomra se tudtak akadni. A jelentések folytán *Meszlényi Antal* dr. kir. ügyész azonnal kiutazott a helyszínre, a kisjenői járásbíróstól is kiszállott *Kovács Mihály* albiró a nyomozás megindítására. A bíróság a helyszíni szemle megtartása után csak annyit tudott megállapítani, hogy *Deák Alexandru* román földműves künn legeltette lovait a legelőn. Senkivel baja nem volt s másnap a mezőn holtan, vérében fagyva találták meg az arra járó emberek. A gyilkos minden nyomot eltüntetett, melynek alapján rá akadhatalom volna a csendőrség. Mindenesetre ügyesen végezte a dolgát, mert a bíróság ma már harmadik napja künn van, anélkül, hogy csak gyanút is tudott volna fogni valakire.

— Lauka Gusztáv beteg. Lauka Gusztáv, a mai fiatal nemzedék „Gusztai bácsi“-ja, a kiváló veterán költő, mint részvétellel értesülünk, több nap óta betegen fekszik. Folytonos láz gyötri, a mi rendkívül elgyengítette szervezetét. A beteg költő lakásán egymásnak adogatják a kilincset a jóbarátok és tisztelők, mert aggodalomra ad okot.

— A kissodai banksikkasztás epilógusa. *Stoisics Gyula*, a „Chisodana“ nevű [kissodai takarékpénztár] új igazgatója, följelentést tett a csendőrségnek, hogy *Blazik Pál* ottani földműves őt agyonlövéllel fenyegette. Blazik ugyanis egyike a bank azon igazgatósági tagjainak, a kiket hűtlen kezelésük miatt állásuktól elmozdítottak és kiknek most az elsikkasztott összegeket meg kell téríteniök. Blazik ellen a fenyegetés miatt a büntető eljárást megindították.

— Aki mozsárral üti a feleségét. A város orvosi hivatalába ma egy asszony ment panaszkodni az urára. Az volt a panasza, hogy életpárja: *Marx János* tegnap este őt egy mozsárral úgy megütötte, hogy ennek következtében előállott fájdalmak miatt eszméletét veszítette. A 41 éves asszonyt dr. *Leitner Ernő* megvizsgálta s első segélyben részesítette. A mozsárral az asszony bal lábán ütött egy 13—14 nap alatt gyógyuló sebet.

— Visszavonulási szoba. Ez most a szegedi városházán a legujabb közigazgatási csodabogar. Egyik nem is legelőkelőbb tisztviselő fundálta ki, hogy ő neki „visszavonulási szobára“ van szüksége s nagyhirtelen be is rendezett egy ilyen magánszobát a hivatalos helyisége mellett. A tanácsnak tudomására jutott ez a legujabb hivatali hóbort és mai ülésén rövidesen végzett vele: kimondván, hogy az efféle „visszavonulási szoba“ továbbra is ismeretlen intézmény marad a furaságoktól amúgy is eléggé tarka szegedi közigazgatásban.

— Munkások nyugdíjgyűlése Csabán. A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyűlésének fiókjai egygyel megszorodtak: e hó 29-én Békés-Csabán alakította meg hatvanhetedik fiókját. Az alakulón az aradi fiók elnöke *Wallfisch Károly* elnökölt és vezette az ülést. Az alakuló gyűlés után mintegy háromszázan léptek be az egyesület tagjai sorába.

— Ki lesz a spanyol királyné? Alig foglalta el a tizenhat esztendő *XIII. Alfonz* spanyol király ősei trónját, máris megindult a kombináció arra nézve, hogy ki az a szerencsés királyi bakfis, akit az ifjú király maga mellé fog ültetni a trónra? Ennek két elengedhetetlen feltétele van. Az egyik az, hogy a menyasszonyjelölt szuverén ház tagja, a másik, hogy hitbuzgó katolikus legyen. Így tehát csak a Bourbon-, Habsburg- és a Wittelsbach házak

jöhetnek tekintetbe. A legtöbb eladólánnyal a Bourbon-ház dicsekedhetik, mert hogy csak egyet említsünk: a pármai hercegnek tiz leánya van. A legnagyobb chanceuk a szicíliai hercegnőknek, a Madridban élő Caserta gróf leányainak van, akinek fia, *Alfonz*, a király nővérét, az asturial hercegnőt vette nőül. — A Wittelsbach-ház tagjai közül csakis *Lajos* herceg három leánya, *Wiltrud*, *Helmtrud* és *Gundelinde* jöhetnek számításba. Legvalószínűbb, hogy a király Habsburg-házbéli hercegnőt fog nőül venni, mert az édesanyja is osztrák hercegnő, de meg a politikai raison is azt diktálja, hogy a győngye spanyol trónt egy hatalmas dinasztia támogassa. Lehet, hogy a király házassága már a közel jövő kérdése, ami nem is lenne feltűnő dolog, mert a spanyol királyoknál divatos volt a korai házasság. Így a király nagyanyja, *Izabella*, továbbá *IV. Károly* és *I. Lajos* már 16 esztendőskorukban házasodtak meg.

— Kétszáz ezer forintos végrendelet-hamisítás. A fővárosi államrendőrség nagyszabású végrendelet-hamisításban nyomoz immár napok óta. A vád arról szól, hogy egy, a közelmúltban elhunyt gazdag nagybirtokos négyszáz ezer koronát tévő hagyományára életének utolsó napjaiban úgy eltűnt, hogy mire az örökösök jelentkeztek, a nagy vagyomból alig valami maradt. A rendőri vizsgálat egyelőre ismeretlen tettesek ellen folyik, de nem lehetetlen, hogy már a legközelebbi napokban lehull róluk a lepel. A rejtélyes bűnügy részletei a következők: *Horváth Sándor* földbirtokos néhány hónappal ezelőtt meghalt. Az öreg urnak kiterjedt és előkelő rokonsága tisztos temetést rendezett neki. A temetést követő napokban érdeklődni kezdtek a végrendelet és a hagyaték iránt. Érdeklődésüket kínos megdöbbenés követte. A közel négyszáz ezer koronás hagyatékából alig maradt még néhány ezer korona s a végrendelet maga olyan különös intézkedéseket tartalmazott, a melyek az okiratot gyanus színben tüntették fel. Az öreg ur a felmutatott végrendelet szerint igen mostohán gondoskodott két rokonáról, *Horváth Andorról* és lovag *Arlowról*, az ismert fővárosi vívómesterről, a kikkel pedig, a míg élt, a lehető legkordialisabb viszonyban állt. A két mellőzött rokon hosszas tanácskozás után a rendőrséghez fordult. Ügyvédjükkel, dr. *Vargay Istvánnal* megtették a bűnvádi följelentést azon egyelőre ismeretlen tettesek ellen, a kik egyrészt meghamisították a végrendeletet, a mely a panaszosok hite szerint nem az igazi végrendelet, másrészt pedig a hagyaték nagy részét ellopták. A rendőrségen az ügyet *Markovics Ince* rendőrfogalmazónak osztották ki. A fogalmazó megejtette az előnyomozatot s miután kiderítette, hogy kik érintkeztek az elhalt végrendeletével élete utolsó napjaiban, a vitás végrendeletet átküldte a hagyatéki bíróságnak. Együttal megkereste a bíróságot, hogy a hagyaték letárgyalása után küldje vissza az aktákat a rendőrségnek, hogy az a bűnügyi eljárást lefolytathassa.

— Változások a postán. A nagyvárosi postaigazgatóság kerületében a következő személyi változások történtek: *Kodor Gyula*, posta és távirai főtiszt Kis-Várdáról és *Marosi Gézáné* kezelőnöt Budapestről Nagyváradra helyezték át. Postamesterekké kinevezettek: *Zilahy Kálmán* Battonyára. *Czövek Fekete* Piroška Saápra. Posta és távirai kiadókka képeztettek: *Kovács Hajnalka* (Arad) és özv. *Zettel Gézáné*.

— Sikkasztás egy budapesti takarékpénztárban. Budapestről jelentik: A Belváros egyik előkelő takarékpénztárának igazgatósága a napokban névtelen levelet kapott, melyben arról volt szó, hogy a bank egyik pénztári tisztviselője erősen költelezik, pedig ez a fizetéséből nem telne. A takarékpénztárban utánanézték a dolognak s csakhamar kiderült, hogy az illető tisztviselő apránként 2400 forintot sikkasztott. Gondnokasága alatt volt ugyanis a bank Népszínház-utcai nagy bérháza, melyen az idén nagy

javitásokat eszközöltek. A vállalkozókat azonban, akik a ház javítását végezték, nem fizette ki, hanem a pénzt, melyet e célra felvette, magánál tartotta, elköltötte s úgy számolt el, mintha kifizette volna. A vállalkozókat pedig hitegette a fizetéssel és ezek vártak is, ameddig csak lehetett, de végre is megunták a dolgot, s egyikőjük megírta a névtelen levelet az igazgatóságnak. A hivatalnok az elene indított vizsgálatról tegnapelőtt értesült s annyira szívére vette a dolgot, hogy lakásán este felakasztotta magát. Hozzátartozói azonban még idejében észrevették s elvágták a kötelet. A bank tegnap tett ellene följelentést a főkapitányságon, de utóbb visszavonta, mert a tisztviselő jövendőbeli apósa, egy óbudai nagyiparos kifizette az elsikkasztott pénzt.

— Öngyilkos pénzügyőr. Budapestről táviratozza tudósítónk: *Weldin Sándor* tescheni születésű 19 éves pénzügyőri fővigyázó a külső váci-úti vámhivatal legénységi szobájában szolgáló fegyverével melibe lőtte magát. A gölyő a szívére fúrta át. Nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. Hátahagyott levelében azt írja, hogy reménytelenül szeretett.

— Az aradvidéki iparegyesület kebelében alakult aradi asztalos segédek közreműködési szakosztálya május hó 25-én megtartott majálisán felülfizettek: *Lengyel Manó* ur 80 koronát, *Az aradvidéki iparegyesület*, *Kristyó János*, *Glück Károly* és *Reinhart Gyula* urak 10—10 koronát, *Probst Mihály*, *Steigerwald Alajos*, *Sebassy Ferenc*, *Wallfisch Károly*, 6—6 kor., ifj. *Czeiler István* 5 kor., *Edvillés László*, *Janka Mihály*, *Keppich Zsigmond*, *Lusinszky Lajos*, *Stoll Béla*, *Szida Milán*, *Verbos A.* és fia, *Weisz János* 4—4 koronát, *Fock Gábor*, *Kohn József*, *Kovács Ödön*, *Löwi Ignácz*, *Scharle József*, *Szabó István*, *Weixelbraun Antal* 3—3 koronát, *Buchsbaum és társa*, *Czeiler Ferenc*, *Edl Lőrinc*, *Havetics János*, *H. P.*, *Kristyó Sándor*, *Keresztury Kálmán*, *Menczer Gyula*, *Nesnera Aladár*, *Nemethy Emil*, *Nagy János*, *Orbán János*, *Réthy Lipót*, *Reich Ignácz*, *Titteltóber Vilmos*, *Vajdovics György*, *Wersching Miklós* és *Zavadovics János* 2—2 kor., *Hang Sándor* és *Hang Flóra* 1—20—1—20 kor., *Ekes József*, *Nagy Mihály*, *Walder Gyula*, 1—1 kor., *Podhoff Ferenc* 50 fillér, *Fock Robert*, *Korponay József*, *Svoboda György*, *Lipták Imre*, *Metz András*, *Pogonyi Károly*, *Radványi János*, *Ruttkay Lajos*, *Ruhm Mihály*, ifj. *Stéger István*, *Stark József* 40—40 fillér, *Bläckl Antal* és *N. N.* 20—20 fillért, melyért ezuton mond köszönetet a rendezőség. A majalison jelen voltak: *Kristyó János* keresk. és iparkamarai elnök, *Nesnera Aladár* iparegyesületi elnök, *Edvillés László* keresk. és iparkamarai titkár, *Lengyel Manó*, *Reinhart Gyula*, *Steigerwald Alajos*, *Glück Károly*, ifj. *Czeiler István*, *Sebassy Ferenc*, *Probst Mihály*, *Kohn József* és *Réthy Lipót* urak, dacára a borult időjárásnak, szíves megjelenésükkel a mulatság sikerét emelték, mely pártolásért halas köszönettel adozik a rendezőség.

— Egy pár jó cipő. Első és főkéllék: legyen valódi kezi gyártmány. Ha ilyen, akkor biztos, hogy a cipő a legjobb anyagból készült és formáját sem veszítheti soha. Ne kintozza lábunkat, ami egyes egyedül a szabástól függ. Amely cipőnek pedig jó a szabása, az külsőleg is elegáns, szemre való. Igen fontos továbbá, hogy a cipő könnyű legyen. A hölgyek például gyűlölik a nehéz cipőt, s egy világot sem viselnének olyant. Nyáron a nehéz cipő kiállhatatlan szinte borzasztó nyűg. Ezek röviden a jó cipő tulajdonságai, s ezeket a szempontokat követi *Porter Vilmos* Nagy Aruháza is, a Szabadság-téren. Elve: legjobb kezi gyártmányu cipővel a közönségnek szolgálni, s ezen helyes elvnek köszönheti a nagy forgalmat, melyet cipőáruban elér. Vidéki irásbéli rendelések szintén a legnagyobb gondnal és gyorsasággal eszközöltetnek. Kényelmes eszköz rendelésekre: a városi és megyei telefon-szám 324.

— T. Üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— Találtatott a templom-utcában egy láncra fűzve 2 drb. kasszakulcs. A tulajdonosa átveheti Nyáry-testvérek cégnél Salacz Gyula-utca.

—x— Uj gyógyfürdő. A belügyminiszter 1950 1902. számú rendeletével, a Mattoni-féle Erzsébet királyné sósfürdőnek Budapest (Budán), a gyógyfürdői jellegű adományozta. Hivatalosan most lett

gyógyfürdő az Erzsébet-sósfürdő, de a szó szoros értelmében régóta gyógyfürdő; hiszen közismert e jól berendezett fürdőnek kitűnő hatása ez alhasi bántalmak egész sorozatánál, de főleg azonban női bajoknál.

—x— Olvasóink figyelmét felhívjuk a mai lapunkban megjelent „Első Temesvári hatóságilag engedélyezett zálogintézet” hirdetésére.

—x— Tavaszi kura. Kiválólag a tavasz első hetei azok, a melyekben a tél folyama alatt követett életmód következményeként a szervezetünkben beállott zavarok megszüntetésére iparkodunk. E célra, az esetek többségében, a természetes ásványvizek ajánlatok, a melyeknek jótékony és tündős hatása az emberi szervezetre mai nap általánosan el van ismerve. Ez ásványok sorában kiváló helyet foglal el Mattoni Giesshübler, mely nem csak mint önálló gyógyszer nyer sokoldalú alkalmazást, hanem előkészítő kurákra is, Karlsbad, Koritnica, Márienbad, Franzensbad stb. használata előtt, mint valóban megbecsülhetlen szer különösen ajánlatos: hisz már Rendenius (de thormis Carolinis tractatus) is mondotta, hogy e forrás Karlsbadnak legnagyobb dicséretére válik is ez utóbbi gyógyhatását nagyban fokozza.

Ötszáz gyermek atyja.

(Egy válópör aktájából.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 31.

Kovács Péter rákospalotai szabómester mindenkit meggyőzhet arról, hogy neki ötszáz élő törvényes gyermeke van. Mindenik gyermeke rendezett anyagi viszonyok között él, sőt épen nagy számu gyermekeinek köszönheti ő maga is, hogy telkes gazda és fővárosi háztulajdonos Kovács még alig negyven éves, minthogy pedig jó egészségnek örvend, nincsen kizárva annak a lehetősége, hogy valamikor megéri ezredik gyermekének a nevenapját is. Kissé furcsa dolog, hogy a gyermekei között akad nem egy, aki tíz-tizenöt évvel idősebb apjánál. A nagy családdal megáldott apának az okozott legtöbb gondot, hogy a gyermekeinek melyik szótárból válogassa össze a keresztnéveket, mert hát ötszáz gyermeknek más-más nevet adni nem csekély dolog. A csoda-apának kitűnő emlékező tehetsége van, de azért még sem tudja megmondani, hogy egyik-másik gyermekének révén hány unokának a nagyapja, csak annyit jegyzett meg, hogy ezeknek a száma 2768. Gyermekei közül csak három él Magyarországon, a többi szétszóródott a világ minden részében. Van közöttük orosz főúr, angol lord, orosz herceg, porosz gyáros, osztrák nagyiparos, és az isten tudja, hogy még micsoda.

Most pedig földerítjük azt, hogy a 40 éves szabómester hogyan lehet ötszáz gyermeknek törvényes apja. A bizonyítás legkevésbé sem tartalmaz pikáns részleteket és így a hölgyek is bátran elolvashatják.

Amióta a polgári házasság életbelépett és ennek megfelelően módosították a házassági törvényt is, Magyarországon a válópöröknek kilencven százalékát *hűtlen elhagyás* címén indították meg. A házassági törvénynek 77-ik szakasza, amely a hűtlen elhagyásról szól, módot nyújt ugyanis arra, hogy a házastársak közös megegyezéssel váljanak el. Ismerik ezt a szakaszt külföldön is.

Élő tanúság erre Kovács Péter szabómester, a ki ennek a 77-ik szakasznak köszönheti, hogy 500 gyermeknek az apja és hogy ma már szép vagyona van.

Sehol a világon nem olyan könnyű a válás, mint nálunk, ha azt a házastársak hűtlen elhagyás címén közös megegyezéssel indítják meg. Ezt igen jól tudják a válás iránt érdeklődő külföldiek és szép számmal jönnek Magyarországra, hogy itt annak rendje és módja szerint elváljanak. Ennek csak egy akadálya van és ez az, hogy a válófelek valamelyikének előbb magyar állampolgárrá kell lenni. A ma-

gyar állampolgárságot pedig csak a külföldi nyerheti el, aki legalább is öt évig itt tartózkodik és rendes adófizető polgár; vagy pedig elnyerheti oly módon is, ha valamelyik magyar állampolgár örökbe fogadja őt. Természetesen a külföldiek ezt a második módot választják, mert könnyebben érhetik el és rendelkezésükre áll Kovács Péter rákospalotai címzetes szabómester, aki a külföldi napilapokban állandóan hirdeti, hogy szerény honorárium ellenében szívesen örökbe fogad minden jelentkezőt. Hogy ez a hirdetés kitűnő eredménnyel jár, bizonyíték erre az, hogy a boldog apának ma már ötszáz ilyen törvényes gyermeke van, akik, ahelyett, hogy pénzébe kerültek volna, szépen jövedelmeznek neki.

Egy alkalommal megtörtént az az operetteszerű eset, hogy a válni akaró házastársak külön-külön, egymás tudta nélkül jelentkeztek nála, minthogy pedig az örökbefogadási szerződésből nem tűnt ki, hogy ezek házastársak, a belügyminiszterium jóváhagyta mindkettőre nézve az örökbefogadást. Így lett Kovács Péter törvényes apja egy törvényes házaspárnak.

A derék szabómesternek ötszázadik gyermeke *Ehrenstein Aloizia* kamaranékesnő, a bécsi operaház hírneves tagja, aki az örökbefogadás után hűtlen elhagyás címén a férje, *Königstein Róbert József dr.* bécsi lapszerkesztő ellen válópört indított. A pestvidéki kir. törvényszék ki is mondotta a válást és ezt az ítéletet ma a királyi Kuria is helybenhagyta.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Pályi-Köpösdypárba. A *Kecskeméthy Győző-féle* negyedmillió sikkasztási esetről kifolyólag *Köpösdy Dezső* joghallgató provokálta dr. *Pályi Edét*, a *Magyar Szó* felelős szerkesztőjét, mert egy cikkben *Köpösdy* neve együtt lett említve *Kecskeméthy Győzővel*. A megvívott pisztolypárbaiban dr. *Pályi Ede* súlyos sérülést szenvedett. A budapesti büntető törvényszék ma vonta felelősségre ezen párbajért dr. *Pályi Ede* lapszerkesztőt. A törvényszék dr. *Haberfeld Marcell* védő meghallgatása után dr. *Pályi három napi államfogházra* ítélte. Az ítélet jogerős. Ellenfelét, *Köpösdy Dezsőt* a törvényszék már előzőleg elítélte ezen párbajvétségért tíz napi államfogházra.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Allatkiállítás Borosjenőn.** Junius hó 22-én Borosjenőn díjazással egybekapcsolt állatkiállítást rendeznek. A kiállítás érdekében *Solymossy Lajos* br. orsz. képviselő, *Borsos Géza* járási főszolgabíró és *Strausz Péter* községi jegyző buzgólkodnak.

— **Fizetésekteptelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésekteptelenségekről tesz jelentést: Mandl Berta, Krems. — Stingl Rudolf, Brassó. — Ilts Kosta, Zimony. — Goldstein Izidor, *Székesfehérvár*. — Cilic S., Mitrovicz. — Popper Julia, Bécs. — Lázár és Mermelstein, kereskedő cég *Máramaros-Sziget*. — Goldschm.edt Ödön, Pápa. — Gál Gusztáv, Trieszt. — Klein József, *Nagykanizsa*. — Gioles János, Trifail. — Möriz Anna, Przemysl. — Schlesinger Fáni, Grác.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 31.

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 15,000 méterzássa került forgalomba, 5—10 fillérig drágább áron. Egyéb gabonaművek kedvezők. Időjárás szép.

Zárulat 12 órakor:

Buza májusra	—
Buza októberre	7.84—7.86
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.71—6.72
Zab májusra	—
Zab októberre	5.82—5.83
Tengeri májusra	—
Tengeri júliusra	5.21—5.22
Tengeri augusztusra	5.28—5.29
Repce augusztusra	11.65—11.75

Zárulat 5 órakor:

Buza májusra	—
Buza októberre	7.92—7.93
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.73—6.74
Zab májusra	—
Zab októberre	5.83—5.84
Tengeri májusra	5.22—5.23
Tengeri júliusra	5.29—5.30
Tengeri augusztusra	5.16—5.17
Repce augusztusra	11.75—11.80

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	661.50
Magyar hitelrészvény	711.50
Lezámitolobank részvény	440.—
Rima-Murányi vasmű részvény	521.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	691.25
Közúti vasút	624.—
Városi villamos vasút részvény	315.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 31. —

Magyar elbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 100—3 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 108—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 107—9 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 105—6 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 108—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 107—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 104—6 fillérig.

Nyári színház.

Vasárnap, 1902. évi június hó 1-én:

Délután 3 1/2 órakor, fél árakkal:

Rip van Winkle.

Regényes operette 3 felvonásban, 4 képbén. Irták: Meilhac, Gille és Farnie. Fordították: Evva Lajos és Páry J. Béla. Zenéjét szerzette: Róbert Planquette.

SZEMÉLYEK:

Rip-Rip	Békéssy Gy.	Katrina, huga	Karácsonyi.
Lisbeth, neje	Parlagi K.	Sarlott	Szabó Irma.
Alice, leánya	Kley Mariska.	Rikkordzin	Tukorai L.
Derrick	Polgár S.	Hudson	Juhász S.
Adrien, fia	Németh J.	Hádnagy	Szabó József.
Van der Bilt	Sarkadi A.	Egy katona	Ungvári V.
Nick, fogadó	Németh J.	Szellem	Singhoffer V.

A III-ik felvonás 20 évvel később.

Rip-Rip	Békéssy Gy.	Van der Bilt	Sarkadi A.
Alice, leánya	Haller Irma.	Katrina, neje	Karácsonyi.
Derrick	Polgár S.	Jean, fogadó	Németh J.
Adrien, fia	Bejczai Gy.	Levélhordó	Garai Ilonka.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 7 1/2 órakor, rendes árakkal:

A balatoni rege.

Regényes színijáték 4 felvonásban. Irtá: Herczeg Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Mátyás király	Ternyei L.	Sztropkó	Németh J.
Benigna	Lukács J.	Sztózius	Tukorai L.
Kinizsi Pál	Csiky László.	Sió	Szabó Irma.
Drágy	Győre Alajos.	Lesencze	Borostyán S.
Palóczy	Gőzon Béla.	Gyöngyös	Harmath I.
Pipacs	Sarkadi A.	Gunda	Daróczy Ilka.
Molnárné	Parlagi K.	Istók, apród	Garai Ilonka.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Bach Gyula és neje szül. Eberlein Maria, a maguk, valamint **Margit, László, Irén és Elza** gyermekeik, ugyszinte az alólírottak és nagyszámu rokonaik nevében, mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják a szeretett jó gyermek, testvér, unoka és rokon

Gézának,

folyó évi május hó 31-én esti hét órakor életének 18-ik tavaszán hosszas szenvedés után az Urban történt csendes elhunytát.

A boldogultnak földi maradványa június hó 2-án d. u. 5 órakor fog az Ákacutca 10. számú gyászházba az ág. lut. ev. szertartási ima után az alsó-temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Könnyű legyen a hant ártatlan porainak!

Arad, 1902. május 31-én.

Özv. Beck Danielné szül. Leptin Johanna, Eberlein Ferenc és neje szül. Ritt Jozefa nagyszülök.

A nyaraló és fürdőző közönség

szíves figyelmébe ajánlom

50,000 kötetes kölcsönkönyvtáramat

Aradon, Atzél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

Telefon-szám: 407.

melyben minden újdonság azonnal kapható. Magyar, német, francia és angol irodalom. Oriási ifjusági kölcsönkönyvtár. Vidékre az el- és visszaküldés igen kényelmesen kezelhető ládikákban történik. Egyszerre egy óra elegendő mennyiség küldhető. Az összes jegyzékekkel díjmentesen szolgálunk. A könyvek újak és tiszták. Kölcsöndíj rendes havi bérletre 1 óra 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér. A tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér. **Legújabbban érkeztek:** **Körösi:** A virágnak megültani, **Gárdonyi:** Szerelmes tört. **Couperus:** Végzet, **Gyulai:** A szabadító, **Read Opin:** Leau Gaussett, **Vadnay K.:** A rossz szomszéd, **Kabos:** Elzültek, **Gúé:** Sebzett szivek, **Queux:** Rejtélyes feleség, **Lőrinczy:** Meglepett lészkek, **Nagy E.:** Egnapos özvegy, **Abonyi A.:** Orvosok, **Férfiak,** **Mendes:** A meztelen, **Geck:** Ideások, **Pekár,** **Pasztellek,** **Werner E.:** Becsület utja, **Barang:** Husvét, **Brieux:** A mételey, **Eötvös K.:** Gróf Károly G., **Szakra:** Betörők stb.

Ifjusági iratok: 30 új mű.

Németben: **Bülów:** Margarete, **Werner E.:** Gottesurtheit, **Franzos:** E. Opfer, **Pillingner:** Schwarzwaldgeschichte, **Mairet:** D. Affenmaler, **Schwarz H.:** Höhe, **Gordon:** Fri. Reseda, **Porodovszka:** Mischa, **Belot:** D. Courtisane, **Mendes:** D. Weg z. Herzen, **Georg:** Diess. u. jenseits d. Liebe, **Werder:** D. Pommernherzog, **Sonntagskinder,** **Cassetti:** Vermächtniss, **Roest:** Löwe u. Co., **Delpit:** Beide, **Braddon:** Im Verdacht, **Waldow:** D. rote Locke, **Lauken:** D. Günstling, **Güglin:** Das Begräbnis d. Schauspielers, **Lowet:** Schwaches Weib, **Cantacuzene:** Carmela, **Blach:** Zembra, **Guidi:** Fianuzzi, **Lesneur:** Hassende Liebe, **Brociner:** D. Blumenkind, **Wotho:** D. Siegerin, **Voss:** D. Mönch, **Eschtruth:** Nachtschatten stb. stb. Francia és angolban igen sok új mű!

Kiváló tisztelettel:

KERPEL IZSÓ

Ugyan-e cég Andrassy-téri könyvkereskedésében regények, ifjusági iratok, vizsgai jutalomkönyvek stb. meglepően jutányos áron kaphatók.

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Írta: **Catalle Mendés.**

[58]

(Folytatás.)

V.

Ezen az estén Gloriane Gloriani egy szállóbeli szoba ágyán aludt.

Arany haja gazdag hullámokban borította el a fehér vállait és meztelen karjait.

Arca rendkívül halvány volt, mert még nem gyógyult fel teljesen sebéből.

Gloriane kiáltására, miután a király a történelvé döfte, Flédro herceg rohant oda segítségül, ő vezette a csábitónót arra a zord helyre, gon-

dolván, hogy ilyen merész játékkal rá lehet Frigyes csalni a lépre, és két, — a titokba beavatott apróddal — várta a dolgok fejlődését. Ők vitték el az elájult Frascuélát, az őj homályában szerencsére észrevétlenül a palotában keresztül a „Négy Evszak”-hoz címzett szobába, s habár itt négy gyanút keltettek is, a botrány egészen el volt kerülve. Lizi főhercegnő halála, a király betegsége csakhamar elfeledteték a szolgálakkal az ismeretlen hölgyet, ki akkor éjjel a palotába érkezett, s azután nyomtalanul eltűnt.

Több napon át Gloriane önkívületben volt; az orvos, kit Flédro Schémny herceget hozott, kétségbe esett a sebesült állapot felett. De a lészánkint mégis csillapult, la Frascuella már nyugodtan tudott aludni és ennek folytán állapota javult is. Ilyen csendesen aludt éppen ezen az estén is.

Brascasson közel ült az ágyhoz, egy asztal mellett, mely telve volt apró üvegcsékkel és egy halvány világosságot terjesztő éjjeli lámpa lángjánál theát készített magának.

A kis ember anyagi gyöngédséggel szemlélte Gloriane nyugodt álmát; vagy inkább olyan tekintettel, mint a zsugori ujra megtalált kincsét.

Nem volt-e ez a nő egyedüli kincse, reménye, jövője, birtoka? Mig ő él, Brascasson eltt minden álom valószínűsége látszott, de ha ő meghalna, nem volna más hátra, mint visszatérni a Lafayette-utca, Toulouse-ba a cipőket tisztítani. Mille dions! De Gloriane lélegzetét szerencsére kezdte színezni, bársony arcát! Nincs tehát baj! Par nap múlva el fogják hagyni ezt az átkozott Nonnenburgot, meg fognak szabadulni ezektől az udvari armányoktól, és visszatérnek Franciaországba, ahol nincsenek királyok — Brascasson előtt nem volt jó királyok elmegetni, — de vannak okos emberek, kik vezetni magukat, és nem fogadják törzsurásokkal a szép asszonyokat, kik látogatást tesznek náluk.

— Nagyon nagyraavagyó voltam, mondogatá magában Brascasson; a herceg elvette az eszemet.

De ezentúl már fog tudni magára vigyázni; kevesebbel is meg lesz elégedve, a tisztesség közepszerűséggel, mely hogy aurea mediocritas legyen, elegendő...

Brascasson hátra fordult a nagy zaj miatt, mely az utcáról felhallatszott. Oda ment az ablakhoz, felemelte a függőnyt és odatámasztotta homlokát az üvegtáblához. Nagy tömeg mozgott alant zavart kiáltásokkal. Hallgatni kezdte őket, de százféle kiáltás is olvadt egybe. Végre, miután az ablakot is felnyitotta, volt képes néhány szót tisztán kivenni.

— Tűz van a palotában, ott, hol a király tündérekertjei voltak!

Hogyan támadt a tűz? Véletlenségből vagy a király akaratából? Semmit sem tudtak róla. De ha Frigyes most otthon van, élete minden bizonnyal veszélyben van.

Brascasson elégedetten dörzsölte kezét:

— Hitemre! ha pecsenyéje sült, nagyon jó lesz neki!

Ekkor egészen mellette éles és rettenetes kiáltás hangzott fel, mintha valakit meggyilkoltak volna.

A zaj fölébressztette Glorianet; ő is odajött az ablakhoz, hallott és megértett mindent.

— Nos igen! mondá Brascasson, hát öszszeeg; mit törődöl vele, inkább örülhetnél rajta.

— Nyomorult! viszonzá Gloriane.

Es egy szekrény felé rohanva, abból ruhát,

köpenyt húzott elő és egy tigris dühével és gyorsaságával ölté magára a darabokat.

— Mit akarsz?

— Bocsáss!

— Hová akarsz menni?

— Mi közöd hozzá?

— Itt maradsz!

Lerántá róla a ruhát, hogy az szakadozni kezdett és az ajtóhoz ment, hogy elzárja előtte a kijárást.

De Gloriane fogcsikorgatva, a dühtől könyves szemekkel és kipirult arccal támadta meg:

— Nem bocsátasz ki?

— Nem!

— Ah! vigyáz magadra!

— Feküdjél le rögtön, mert megverlek.

Frascuella felkacagott, mint egy örült, azután rárohant az emberkére, megragadta torokát és olyan erősen megszorította, hogy kiölté nyelvét, hörgött és talán holtan rogyott össze.

Egy erőteljes rugással eltávolította az ajtóból a testet, ujra felöltözött magára terítette a köpenyt, felnyitá az ajtót, és emberfölötti erővel rohant el.

Az utcán a tömeg közepette furia gyanánt, hőszen lóbegő hajjal tört magának utat. Az emberek bámulva tekintettek egymásra s azt kérdezték egymástól, nem-e az örültek házából szabadult ki ez a nő? Gloriane pedig futott tovább, tovább, néha elfuladva állott meg és olykor vad, kétségbeesett kiáltást hallatott, majd ismét összeszedte magát és elkezdett rohamni.

Végre megérkezett a térre, mely tulvilági látványt nyújtott az égő, ezrektől körülvevett palota lángjaival.

A látvány borzasztóan szép volt.

A palotának egyik szárnya lánthatenger volt, hőszen a füst vastag gomolyokba szállott a csillagos, derült ég felé, és itt sötét felhőket képezett. A homlokzat irtózatossá robajjal szakadt le, a lángok még magasabbra csaptak fel, mintha a föld gyuladt volna ki, mintha egy óriási máglyán az ég önmagát akarta volna föl, égetni. Más nem az épület fái égtek, hanem a tündéret tájak pázsitja és erdei, a tó nádasai. A lélegzet elállott a bámulókban e pokoli diszletek láttára és a nép azt hitte, hogy egy paradicsom, egy álomkép megsemmisülésénél van, jelen. És ime! a tüztengerben csak egyszer egy gyönyörű madár tűnt elő, mely hatalmasan csattogtatta meg szárnyait, s mint az égbe szálló lélek felemelkedett és végre eltűnt az azur csillagai között. A hattyu volt, mely egyedül menekült meg a veszélyből.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Június 1. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Pamfil. — Protestáns naptár: Just. — Görög-keleti naptár (május 19.): Patrik. — A nap két 3 óra 50 perckor, nyugszik 7 óra 32 perckor. — A hold két 0 óra 49 perckor, nyugszik 1 óra 41 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, nyugaton elvélve csapadék, zivatarok. Június 1. Az aradi ipartestület juniafisa (Csábai erdő). — A kazánfűtők és gőzgépezők vizsgája (Fa- és fémpari szakiskola.)

Június 2. Az aradi polgári leányiskola tantestületének és növendékeinek hangversenyyel egybekötött tavaszi mulatsága (Városliget.)

Valódi

KAISER

(Császár

Szagtalan vegytisztító borax.

Kitűnő tisztítószert a háztartásban.

Csakis 15, 30 és 75 filléres vörösdobozban melletti védjeggyel valódi: utasítás kapható.

Különös körülményes utasítás a 75 filléres dobozokban.

Védjegy.

Mack-féle

BORAX

Borax)

Illatos Kaiser-Borax.

finom dobozban, 1 korona ára.

Pipereczélokra különlegesen készítettett.

Egyedüli készítő osztrák-magyar országbán:

VOITH GOTTLIEB, BÉCS III.,

816

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

Gyógyhely: Budapest, (Budán.)

Idény április 15-től — október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: Dr. POLGÁR EMIL.

Egészseges lekvés. Jutányos lakások. Jó vendégül
Villamos-vasut összeköttetés a fővárossal.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

Asztalos Sándor u. 2—3 szám alatt

butor raktáramat

megnyitottam.

Amidőn ezt a n. é. közönség b. tudomására hozom, egyszersmind megemlíteni bátorkodom, hogy a műhelyemben készült butorok mind a legizlésebb kiállításban, a legjutányosabb árak mellett állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Becses pártfogásukat kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Fock Gábor.

Bőrápolás!

A bőr kiütésel és tisztátalanságai legcélszerűbben és legolcsóbban kezelhetők Berger mediciniai és higiéniai szappanival, melyek már 30 év óta világhírűek. A bőr tisztasága közrejátszik az emberek egészségével, és annak tisztántartásánál legjobban használhatók a Berger-féle szappanok, melyek mosakodásoknál, továbbá fürdőknel alkalmazva, a bőrt alaposan megtisztítják. Különösen használható a Theer-glycerin-, Theer-Borax- és Carbolszappan. A valódi e védjegyet viseli.

Raktár: G. Hell & Co.

Hová? Hová? Hová?

megyünk ma vasárnap?

Csakis a legkellemesebb aradi szórakoztató helyre

AMERIKÁBA

ahol ma, az ujonnan szervezett

új-aradi

gyermekzenekar

Steiner L. karnagy személyes vezénylete mellett nagy

HANGVERSENYT

rendez

délután 4 órától este 8 óráig.

8-tól 11 óráig a híres

Gyurkovics zenekara

fogja t. vendégeimet szórakoztatni.

Belépti-díj 20 fillér.

10 éven aluli gyermekek nem fizetnek.

Áremelés soha sincs.

Friss italok (3 féle sör) és jó hegyi borok
ugyszintén hideg és meleg ételekről legjobban
gondoskodik

Weilandits István.
vendéglős.

Védjegy

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,
Lithion-forrás

Salvator

kiváló sikerrel használhatók. E forrás kiváló lejártszája.

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangú gyógyvíz és diéta-tikus ital. Számos orvosi tekintetűek által különösen, oly egyéneknek ajánlva a kik ültő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és veseigatási tünetekben vagy húgy-savas vesekövek és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható átványvizkezelésekben és gyógyszertárakban.

• A Salvator-forrás Igazgatósága Eperjesen.

582

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Aradi fa-üzletbe fiatal, a magyar- és német nyelvben jártas gyakornokot, kezdő fizetéssel.
Magyarországi fürdőhelyre a díszműjatek- és férfidivat-áru szakmában jártas, jó megjelenésű fiatal segédet.
Aradi elsőrendű női divatárúüzletbe szakképzett, kirkatrendező, segédet.
Vidéki városba a rövid-áruszakmában jártas segédet, a ki úgy a nagyban, mint a kicsinyben való eladásnál avatottsággal bír. Utazó segédek előnyben részesülnek.
Vidéki rőfös- és férfi-divat-áru üzletben szorgalmas, szakképzett segédet.
Aradi játék- és díszmű-áru üzlet részére ügyes fiatal segédet.

Ajánlunk:

A liszt és termény szakban sok évi gyakorlattal rendelkező, intel. szakképzett fiatal embert.
Kereskedelmi tanfolyamot végzett, a Yost-írógépkezelésben jártas női íródal alkalmazottat.
A férfi-divat, díszmű és játékaru szakban tökéletes jártassággal bíró, intel. szakképzett segédet, ki önálló működésre is képes.
Az épület- és szerszámfakereskedésben jártas, románul tudó, fakereskedő-segédet.
A magyar és német nyelvben jártas bőr-kereskedő-segédet.
Fűszer- és vegyesáru üzletnek részére több ügyes románul tudó segédet.
Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyvelőt és levelezőt.
A vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár.

igazgató.

Csak vasárnap, jun. 1-ig.
Az ipartestület disztermében.

Dél-Afrikából csodaszerű dolgok

Tíz évig tml az Océánon és két évig a dél afrikai bur-háboruban vett részt a vereskesztéseknél, ahonnan szép kitüntetésekkel tért vissza magyar hazájába s most sok szép és érdekes gyűjteményét óhajta bemutatni. — Láthatók lesznek Dél-Afrika vadregényes harcsterei nagyító-üveg nélkül, ugyszintén bensülötteinek viselkedései és öltözékei, Dél-Amerika tűzföldi vadnépei és a patagoniai nyers hussal élő népfajok.

Felolvasások naponta délután 5 órakor:

Vasárnap: Az öt világrész ipara és kereskedelme.

Most érkezett Dél-Afrikából!

Professores Dr. Angyal Jolán,

itt mint arczismerő tanárnő, phrenologist, physiognomist, astrologist, graphologist. Fizikai alapokon.

Arctból olvas mindenkinek, mit tanulhat és minő álláshoz juthat tanulmányai révén. Akik a spiritualismusban hisznek, vagy azzal foglalkoznak, azok is médiumra találnak.

Nyitva reggel 9 órától este 9 óráig.

Belépő-jegy 1 korona. — Gyermekek tanáraik vezetése mellett 30 fillér.

LEGSZEBB FOGAK!

DENTOLIN

fogpasztánk által érhetők el.

Egyszeri használat mindenkit meggyőző

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

Egy tubus ára . . . 50 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése
ARADON.

A t. hölgyközönség szives figyelmébe!

A divathölgyek közül sokan azon téves hiszemben vannak, hogy Szabadságtér 3. sz. a. levő nőruha műtermében csak kizárólag a legeredetibb angol női ruhák készülnek. Ez a feltevés alaptalan, annyival is inkább, mivel műtermem a mai kor igényeinek megfelelően van berendezve. — Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legegyszerűbb francia ruháktól kezdve a legizlésebb utcai és legelegánsabb alkalmi ruhákig készíthetek. Főtőrekvésem mindig az volt, hogy a nagyérdemű hölgyközönséget szolid árak mellett a legpontosabban és lelkiismeretesen kiszolgálhassam.

A hölgyközönség szives támogatását továbbra is kérem és vagyok alázatos szolgálója

Varga Kálmán,

női szabó, a németországi első szabászati akadémia volt nő-vendéke.

Zálogtárgyak

elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy ugy az

≡ **Ékszerek,** ≡

mint az

≡ **ingóságok** ≡

zálogüzletem feloszlatása
folytán

1902. évi június hó 18-án

(szerdán)

délelőtt 8 órakor a tekintetes városi kapitányi hivatal egy tisztviselője jelenlétében üzlethelyiségemben Kossuth-utca 62. sz. azon zálogtárgyak, melyek a lejáratig ki nem váltattak, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adni.

Figyelmeztetem ennél fogva az érdekelteket, hogy tárgyaik kiváltását el ne mulasztják, mivel zálogüzletem ezen árverés után teljesen megszűnik.

1006 **Weisz Dávid.**

1857—1902. tkvi. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A pécskai kir. járásbíró-ág, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy az aradi polgári takarékpénztár r. t. végrehajtónak, özv. Lippert Jánosné, Lippert Béla, özv. Udvardiné Uborka Rozália és Pavlovits Szvetozár ügyvéd ügygondnok, mindnyájan mint néhai Lippert János örökösai végrehajtást szenvedők elleni 224 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében, az aradi kir. törvényszék, a pécskai kir. járásbíró-ág területén lévő, ó-pécska község határában fekvő, az ó-pécskai 2248. sz. tjkvben A. I. 5—6. sorsz. alatti ingatlanokra 1678 koronában, az azon tjkvben A. + 2. sorszám alatti szőlőre az árverést 536 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi június hó 18-ik napján délelőtti 9 órakor ehhez a telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 167 korona 80 fillért illetve 53 korona 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, a kir. járásbíró-ág, mint telekkönyvi hatóságnál, 1902. évi márczius hó 27-ik napján.

Dr. Jakó,
kir. albró.

Belgrader K. és Tsa

fűszer- és gyarmat-áru nagykereskedőnél

ARADON, 1004
ANDRÁSSY-TÉR,
„Nádor“ szálloda
mellett.

Hirdetmény.

A ménesi m. kir. vinczellér iskola tanulói részére szükséges nyári ruházat (egy vitorlavászon nadrág és kabát) szállítására pályázat hirdettetik.

Felhívatnak a pályázni óhajtok, hogy ajánlataikat folyó év június hó 6-án reggel 8 óráig alólirott igazgatóságnál nyújtásuk be.

Az árlejtéshez melléklendő a szövet mintája, nyilatkozni szükséges továbbá, hogy mily árban hajlandó egy öltönyt (nadrág és kabát) szállítani.

Megjegyeztetik, hogy a pályázó, kinek ajánlata elfogadtatik, köteles leendő a ruhákat a megrendeléstől számítandó 2 hét alatt szállítani. Végül megjegyeztetik, hogy 30 ember részére szükséges a ruha.

Ménes, 1902. évi május hó 30-án. 1002

M. kir. vinczellér iskola igazgatósága.

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen
a villamfényfürdőket. 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógyimódot

Dr. Hecht gyógyintézetében,
Aradon, Zrinyi-utca 3. sz.

Bennlakó és bejáró betegeknek. Telefon 270.

Magy. kir. államv. üzletvez. Aradon.

15634—1902. II. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségénél nyilvános tárgyalást hirdet a szajol—aradi vonalon Mezőtúr-Gyoma állomások közt a 798—808. sz. szelv.-ben épülő Nagy-Lápos állomáson 10800 köbméter és a Gyoma—Mező-Berény állomások közt a 983—994. sz. szelv.-ben épülő Körös-Tarcsa állomáson 7285 köbméter, az állomási plateauk, az ürházi plateauk és a felvételi épület plateauja számára szükséges, összesen 18100 m³ földfeltöltési munka végrehajtására.

A tervek, a szerződési és ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az általános és részletes feltétlűzetek Aradon a magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában és Mezőtúron az osztálymérnök-ségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve 2 koronaért megszerezhetők.

Az ajánlat az egyes állomásokon szükséges földmunkára külön-külön, vagy az összes munkákra tehető meg.

Az ajánlatokat legkésőbb 1902. évi június hó 17-én déli 12 óráig kell benyújtani, alólirott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal: „Ajánlat a Nagy-Lápos és Körös-Tarcsa állomásokon létesítendő földmunkákra“.

Az ajánlat az összes munkákra, vagy állomásonként külön-külön tehető. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis legkésőbbben f. évi június hó 16-án, déli 12 óráig állomásonként 100—100, összesen 200, azaz kétszáz korona bánatpénzt kell a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénz, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. Takarékpénztári könyvek letét gyanánt el nem fogadtatnak.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

A készpénzben letett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Aradon, 1902. május hó 30.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

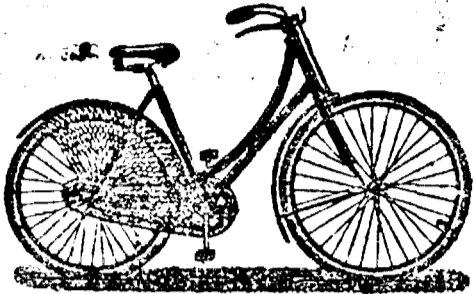

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára

HAMMER VILMOS

villanyműszerész

Arad, Szabadság-tér 7.

Seidel és Neuman Germania és H. W. Schladitz Drezdai

kerékpárok,

ugymint

varrógépek

egyedüli képviselője.

Singer varrógépek 5 évi jótállás mellett 32 frtért.

Nagy szakszerű javítóműhely.

Dus választék felszerelési cikkekben, olcsó árak, pontos kiszolgálás.

Ló eladás.

Méltóságos Gróf Almásy Dénes ur kétegyházi (Békésmege) félvér méneséből következő tenyész kanczák és hibátlan kitűnő használatu kocsis lovak jelöltettek ki eladásra.

1 drb. szürke kancza, 9 éves, 158 cmt. magas, anyja: Dió-Gidrántól. apja: Majestóso.

1 drb. szürke kancza, 9 éves, 156 cmt. magas, anyja: Dió-Czigánylegénytől, apja: Majestóso.

1 drb. szürke kancza, 9 éves, 158 cmt. magas, anyja: Szemes-Czigánylegénytől, apja: Majestóso.

1 drb. sárga kancza, 10 éves, 160 cmt. magas, anyja: Schágiától, apja: Dió.

1 drb. sötét pej koros kancza, 163 cmt. magas, anyja: Gidrántól, apja: Czigánylegény.

A kanczák „Primusz” ang. telivér ménnel befedezve csikó választás után szeptember hóban adatnak át vevőnek.

Eladó még: 1 drb. pej herélt, 5 éves 173 cmt. magas nyerges ló, anyja importált irlandi vadászló, apja: „Montegibello” félvér.

Részletes felvilágosítással szolgál a főintézőség, — megkeresésre kétegyházi állomáson fogatról gondoskodva lesz.

Megele Béla,

uradalmi főintéző.

988

Üzemnagyoobbítás miatt július hó-bani átvételre jutányos áron

eladó nálam

egy 1889. évben készült „Robey“-féle 20 névleges lóerejű, authomatikus. expauzióval felszerelt

félstabil Coumpound gőzgép,

egy „Marschall“-féle 8 lóerejű

lokomobil,

egy „Wiedermann“-féle kettős fogaskerék áttételű teljesen felszerelt

olajsajtó

és hozzá 2 drb.

olajmagpergelő.

Mindezen gépek a lehető legjobb karban vannak és vasárnap kivételével, a hét bármely napján üzemből megtekinthetők Schillinger Samu erdőhegyi (Aradmegye) gőzmalomtulajdonosnál. 997

Napról-napra mindinkább
jótéteménynek
és szükségletnek bizonyul
minden családban a

**Kathreiner-féle
Kneipp-maláta kávé**
használata.

Gondos háziasszony ne késlekedjék tovább ezt a jóízű és egészséges kávé italt bevezetni.

Tisztább pótkafe nem létezik, és nincsen jobb pótkafe a pabkáv helyébe, a hol ez orvosilag eltiltatott.

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé csak a „Kneipp páter“ védjegyű eredeti csomagokban való. Nyitva merlegelt, vagy máskepen csomagolt maláta kávé soha sem

Kathreiner.

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak lokomobil ösepgép és „MILLENNIUM”
aratógép gyármanyal a párisi
nemzetközi kiállításán a legragyobb ki-
tüntetést, a GRAND PRIX-t, nyerték.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója

Budapest, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű GŐZCSÉPLŐ-KÉSZLETEIT,
14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOCOMOBILJAIT, és végre

„Millennium” legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és
kévekető aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült SACK-
rendszerű aczelöntésűkefével ellátott EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit. 1977

Ügyes és megbízható

lapelárusítók

havi

20 kor. fizetéssel

és nagy mellékjövedelemmel
felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Haszonbérbeadás.

Csanádmegyében,
Makó és Földeák között

5 km.-re a vasuti állomástól
500 kis hold (1100 □-öl)

gazdasági épületekkel

bérbeadandó 7 évre.

Torontálmegyében,

Valkány állomástól 2 km.-re

600 katasztrális hold (1600 □-öl)

gazdasági épületekkel

12 évre kiadó,

esetleg utóbbi azonnal is át-
vehető, instructióval és termés-
sel, mivel tulajdonosa elhalt.

Értekezhetni: Eckhardt Osz-
kárnéknál Makó, Csanád m. 927

Értesítés.

Tisztelettel tudatjuk t. rész-
vényeseinkkel, hogy felszámol-
ás alatt álló társulatunk az
ez évi bevételekből május hó
16-ikától kezdődőleg az arad-
csanádi gazdasági takarékpénz-
tár utján az alaptőkéből 15%-ot

vagyis 30 koronát

fizet vissza részvényenként és
pedig a részvények szabály-
szerű lebélyegzése ellenében.

Országos Szőlőoltványtelep
r. társaság
felszámoló-bizottsága.

Legújabb találmány.

22511. számú

Szabadalmazott jégpincze.

Sokkal jobbak és olcsóbbak, mint az előbbiek; előnyük: a jég egy tartja ma-
gát, hogy egész időnyen legfeljebb 25% apadás állhat be; ugyszintén szabada-
lomra bejelentett újabb jégsekreányek, csupan fából, csak a víz fölfogására van
czinbadog alkalmazva, nem izzad, 70% jég megtakarítás érhető el; mészárosok,
hentesek, vendéglősök, tejcsarnokok, ugyszintén házi használatnál is nélkülöz-
hetetlenek. Árjegyzékkel szolgál a föltaláló. 882

Bucsanyecz József écsmeister és épi-
tési vállalkozó.

Budapest, X. kerület, Kőbányai-ut 44/46. szám.

3 nap alatt meggyógyul

a hűgyszófolyás — ha több éves is — a
szabadalmazott találmányom által, mely
több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a
bécsi közkórházban s a párisi Hopital-Mydi-
ben vérbajbetegségek osztályán általános
használatban van. Tehetetlenség és éjjeli
magömlés meggyógyítására is feltétlenül
biztos. Étrend, foglalkozás változtatás nél-
kül otthon titokban használható. Haszná-
lati utasítással 10 frt. utánvéttel, vagy az
összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön

Budapest, VIII. József-körút 53.

Szem. található d.e. 10 órától d. u. 5 óráig.

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimet ugy
a n. b. közönséget értesíteni, hogy Ara-
don, a hálteren az „Arany potyka”-
helyiségben

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi ár-
folyam szerint mindenkor nálam kapha-
tók. Póstaí megrendelések a legponto-
sabbán utánvét mellett eszközöltetnek.

Becses pártfogásáért esd

tisztelettel

Widulovits Mária,

haláruda tulajdonos.

Telefon 39. szám.

Ajánlunk igen t. vevőinknek első
minőségű szagatlan

fűtő-köszenet

50 kilós zsákokban csomagolva, bér-
mentve házhoz szállítva

100 kiló 3 kor. 40 fill.

Allandóan raktáron tartunk

elsőrendű kovács-köszenet

és darabos 1479

bükk-faszenet is

50 kilós és 25 kilós zsákokban.
Megrendelések pontos hazaszállítása
végett felnap időt kérünk.

Kneffel Károly és Fia
vaskereskedése Aradon.

Kassovitz Fülöp

férfi-, fiu- és gyermekruha raktár
Arad, Andrassy-tér 9. sz., a Minorita-templommal szemben.

Nagy választék

kész ruhákban a legkitünőbb szövetekből

verseny nélküli olcsó áron.

Mérték utáni megrendelésekhez nagy választék van több mint 2000 szövetmintából,
s ezen rendelések legjutányosabb áron eszközöltetnek.

Reverendák a főt. papság részére,
civil-ruhák, katonai, hivatalnoki és egyleti egyenruhák
a legpontosabban előírás szerint készítettnek.

Kiváló tisztelettel

Kassovitz Fülöp,

Reich Samu, üzletvezető

Arad, Andrassy-tér 9.

531

Igen tisztelt Kassovitz ur!

A megrendelt összes ruhák átvételét a legnagyobb köszönettel elismerem, s igazán mond-
hatom, meglepő gyorsasággal s a mellett a leggondosabb kiállítással elkészítve vettem át, miért is
fogadja el tőlem tiszteletem jeléül e pár sorokat.

Sikló, 1902. évi május hó 5-én.

Maradtam tisztelője
Mold Ferencz, s. jegyző.

15784—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szajol-aradi vonala alább megnevezett állomásainak kibővítéséhez szükséges magas építmények és tartozékainak előállítására, czennel nyilvános verseny tárgyalás hirdetik, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1902. évi június hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége titkárságánál (arad-csanádi palota, I-ső emelet:) benyújtandók.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok közt a szabad választásjogát, tekintet nélkül az árakra, az üzletvezetőség magának tartja fenn.

A szabályszerűen felbélyegzett és lepecsételt ajánlatok borítékai, a következő felirással látandók el:

Ajánlat a magy. kir. államvasutak szajol-aradi vonalán létesítendő magas építmények előállítására. Az előállítandó magas építmények következők:

A) Mezőtur—Gyoma állomások közt a 798—808. sz. szelv. épülő Nagy—Lapos állomáson.

Egy emeletes III. rendű felvételi épület, egy kettős emeletes őrház, egy gazdasági udvar, 2 rekeszszel, egy szabadon álló árnyékszék III. oszt. felvételi épülethez, egy szemétverem, két sütőkemence, 1 kut a felvételi épülethez, 1 kut az őrházhoz, két kettős őrházi melléképület, két őrbódé.

B.) Gyoma—Mezőberény állomások közt a 988—994 sz. szelv. épülő Körös—Tarcza állomáson:

Egy emeletes III. rendű felvételi épület, egy kettős emeletes őrház, egy gazdasági udvar 2 rekeszszel, egy szabadon álló árnyékszék III. rendű felvételi épülethez, egy szemétverem, két sütőkemence, egy kut a felvételi épülethez, egy kut az őrházhoz, két kettős őrházi melléképület, két őrbódé.

Az ajánlatok az összes munkára, vagy az egyes állomásokon létesítendő munkákra külön-külön tehetők meg.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon azaz 1902. évi június hó 16-án déli 12 óráig állomásonkénti munkára 2100 korona, azaz: kettőezer száz korona bánatpénz a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál (arad-csanádi palota földszintjén) akár készpénzben, akár állami letétre alkalmas értékpapírokban teendő le.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, utolsó árfolyam szerint számíttatnak, de nem névértéken felül.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénynevel adandók fel.

A létesítendő épületek tervei, a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafenntartási osztályánál megtekintethetők, ugyanott az ajánlat alapjául szolgáló költségvetések, a szerződési tervezet, ajánlatiminta és a pályázati feltételek 2 kor. lefizetése mellett kaphatók.

Aradon, 1902. évi május hóban.

Az Üzletvezetőség.

(Ünnyomás nem ajánlott.)

„Aradi Estilap“

és

„Aradi Reggeli Lap“

az Aradhoz közel fekvő városokban

ügynököket**keres,**

kik a nevezett lapokat — melyeknek ára 1—1 kr. és olcsóságuknál fogva a legnagyobb elterjedtségre tarthatnak számot — szokásos jutalék mellett terjesztenék és árusítanák.

Ajánlatokat elfogad az

Aradi nyomda részvénytársaság.

Méltányos árak
mellett
S Z É P

Báli meghívók.

Tánczrendek!

Levélpapírok!

Borítékok!

Névjegyek!

Gyászjelentések!

Számlák!

Falragaszok!

és minden egyéb
NYOMTATVÁNYOK

készítetnek
a legnagyobb
választékban

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál.**Alföldi első gazdasági vasut részvénytársaság.**

50—902. számhoz.

Meghívás

az Alföldi első gazdasági vasut részvénytársaság
VII. rendes közgyűlésére

mely 1902. évi június hó 22-én délelőtt 11 órakor Aradon, az Aradi és csanádi egyesült vasutak üléstermében (József főherceg-ut 22. sz. II. emelet) fog megtartatni.

Napirend.

1. Az igazgatóság jelentése az 1901. évi üzletről és a társaság ügyeiről, valamint a B.-Csanádól Békésen át Vésztőig építendő vasutvonal ügyeinek állásáról.

2. A felügyelő-bizottság jelentése és ezzel kapcsolatban az igazgatóság által előterjesztett 1901. évi mérleg megállapítása és a tiszta nyereség hováfordítása, valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottságok a felmentvény megadása tárgyában határozathozatal.

3. Elhalálozás folytán üresedésbe jött egy igazgatósági tagsági helynek választás utján betöltése.

4. A felügyelő-bizottság tagjainak választása. (Alapszabályok 34. §.)

5. Cs.-Apáca község felebbező kérvénye, hátralékos kamattartozásának elengedése iránt.

Arad, 1902. évi május hó 29-én.

Az igazgatóság.

Megjegyzés. Minden részvény egy szavazatra jogosít. — A részvények vagy a társaság őrizetében lévő kifizetetlen részvényekről szóló letéti jegyek f. évi június hó 18-ik napjának déli 12 óráig Aradon, az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál leteendők, hol azokról megfelelő elismervények fognak kiadatni. 996

A haj eredeti színétvisszanyerjük a **Hajós-féle****Hajregenerator**

használata által. Rövid idő alatt visszaadja az ősz hajnak eredeti színét, ifjúkori szépségét és ennek visszatérése után az elért eredmény állandóan megmarad. A fehéreneműt és fejbőrt nem piszkítja.

Egy üveg ára 60 krajczár.

Hófehér fogakat egyedül a Hajós-féle

Venus Antiseptikus fogpép

használata által nyerhetünk, egy tégely ára 60 krajczár. (Az üres fogpéptégely 10 kr.-ba visszavásároltatók.)

Valódi angol celluloidba foglalt

Antiseptikus fogkefe

2 évi jótállással ára 90 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Gurahonczy portlandcemento

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normálírákat 60—70 százalékkal felülmúlja. rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 274

A magy. kir. Államv. budapest-jobbparti üzletvezetősége.

15911—1902. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak India állomásán levő pályavendéglő bérletére kötött szerződés 1902. évi október hó 31-én lejárván, ezen üzletnek 1902. évi nov. 1-től számított három évi időtartamra, azaz 1905. évi október hó 31-ig leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az 1 koronás bélyeggel és következő felirattal: „Ajánlat a m. kir. államvasutak India állomásán levő vendéglő üzletnek bérbevétele, a 15911—902. számhoz” ellátott, borítékba zárt, és lepecsételt, nemkülönböztetve a szükséges okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, vendéglői ipar engedély) felszerelt ajánlatok 1902. évi június hó 21-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak Budapest jobbpárti üzletvezetősége titkári hivatalához (Budapest külső kerepesi-ut 8. házcsoport) posta útján tértívevény mellett nyújtandók be. Bánatpénz fejében pedig 400 azaz négyszáz korona készpénzben, vagy állami letétbe alkalmas értékpapirban, nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi június 20-ának déli 12 órájáig leteendő.

Az értékpapírok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíthatni.

Szóban lévő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek alólirott üzletvezetőség forgalmi osztályában (Budapest külső kerepesi-ut 8. házcsoport I. emelet 33. ajtó) vagy a budapest jobbpárti (keleti pályaudvar) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is feltételeztetik, hogy a pályázók a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A m. kir. államvasutak fenn tartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott bérre, szabadon választhassanak.

Tájékoztatásul megjegyezzük, hogy a vendéglős lakásul szolgáló két szoba, konyha és mellékhelyiségeket, valamint az I—II. oszt. éttermet bérlő saját költségén tartozik fűteni és világítani; a III-ad oszt. ét- és váróterem fűtése és világítása pedig fele részben a vasut intézet, felerészben pedig bérlő által fog eszközöltetni.

Budapest, 1902. május hó 1-én.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazottk.)

4410—1901.

Borosjenő község előjárótól.

V.

Turó Borbála nagy-kamarási lakosnő felhivatik, hogy alant irt előjáróságnál visszahagyott 1 drb koci átvétele végett ezen végzés, illetve ennek kézbesíthetlensége esetén az egyidejűleg az „Aradi Közlöny” című lapban megjelenő hason végzésnek közzétételétől számított 30 napon belül annál inkább jelentkezzék, mert ellenesetben az nyilvános árverésen, mint gazdátlan tulajdon el fog adatni.

Borosjenő, 1902. évi május hó 28-án.

1003

Strasser,

jegyző.

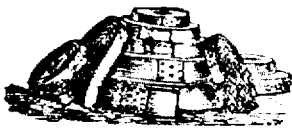
Baul Anyika,

bíró.

Kovács Soma

gép és műszaki áru üzlete

Arad, Andrassy-tér (Neuman-palota mellett.)

Állandó nagy raktár:

Drosz és oliva gépolaj, gépkenőcs, szíjj, lenzsák, vízmentes ponyva, aczéldobsin, rétegfém,

lakatos és gépészeti szerszámok,

csavarok, fecskendők, mérlegek

és legjobb gyártmányu

Kühne gazdasági gépek,
malomszerek,

szőlő és pinczegazdászati eszközök

legelőnyösebb áron.

Alapított 1878.

Első temesvári

hatóságilag engedélyezett zálogintézet

TEMESVÁROTT.

Támaszkodva üzleti összeköttetéseinkre, melyeket már 1878 óta egész Dél-magyarországon gyakorolunk, bátorkodunk Arad és vidéke t. közönségét értesíteni, miszerint

sorsjegyekre, állampapírokra, aranyra, ezüst ékszerekre és mindennemű ingókra,

továbbá

terményekre, ruha- és teherneműekre, bőrre, csizmákra, stb.

legmagasabb pénzelőlegekkel — a törvényesen megszabott legolcsóbb kamatláb mellett — továbbra is szolgálunk.

Kiváló tisztelettel

Első temesvári hatóságilag engedélyezett zálogintézet

Temesvár, Belváros Erőd-utca 12.

995

Alapított 1878.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat Medical Istitutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon meg ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők. 1841

Alapított 1878.

Alapított 1878.

Dohányzók
kérjenek

„NIL”

krokodil jellel ellátott legkitünőbb
egyiptomi szivarka hüvelyt
és legjobb minőségű
egyiptomi szivarka papírt.

A párisi 1902. évi
egészségügyi kiállításon
arany érmet nyert.
Mindenütt kapható.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koromban körül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők.

tosításokat a kiadóhivatal ad; leve-
beni kérdéseket a válnara való ba-
lyog mellékelendő. Telefon értesítések
nem ad a kiadóhivatal.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Arad, Szabadság-tér Színház-épület.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombirozása feltűnően esésén, jótállás
mellett. 768

Fájdalom nélküli foghuzás 1 forint.

Eladó

egy

tudományos könyvtár,

vagy a

könyvszekrény magában.

Különböző perzsa és szmirna
szőnyeg, tükrök butorok por-
cellán díszletek, előszobába
való ruha fogasok, ajtó feletti
faragott díszítések, csillárok és
több butor garnitúrák 1000

Zemplényi Sándor lakásán.

TELEFON 433

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogczédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételnek, vagy be-
cseréltetnek.

Telephon 436.

Vasgerenda, szekértengely, ráfvas,
aczelcsákányok, metsző-olló, kertész
fűrész, oltókések és egyéb áruczik-
kek jó minőségben és olcsó árban
kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében 1561

Arad. Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

TELEFON 184.

Pártoljuk a helybeli ipart!

Bettelheim K.

első aradi egyedüli szakszerű mosó-
es tisztító műintézet

Arad, Aulich Lajos-utca 2. sz. (Lux-udvar)

A nyári időnyre felhívom a t. nagy-
közönséget műintézetemre. Jól felsze-
relt munkás személyzetemmel páru-
sulva, ama kellemes helyzetben va-
gyok, hogy a legmagasabb igényeknek
is minden irányban megfelelhettek. El-
vállalok mindenféle mosható női, férfi
és gyermek ruhákat, bur kalapot, pi-
rere tárgyakat, függönyöket, összes
házi ruházatok mosását a legolcsóbb
egyeségi árak mellett. Kívánatra ház-
tól elvitetem és haza küldöm.

Permetező

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,

borszivattyúk,

kutak és gummi tömlők
gyári árakon.

Javítások elfogadtatnak.

Raffia Hárs!!

fehér, hosszú, széles szálú egész
bál vételnél

100 kgrkért 80 koronáért

kapható

Reich B Károly Fia és Társa cégénél

Andrássy-tér 6., Verbos-ház. 1006

Jég.

A t. cz. közönség értesitte-
tik, hogy a

Petőfi-utca 7. sz. alatti

jégtelepen

naponta reggel és este 5 órá-
tól 9 óráig

jég kapható.

Ugyanott havi bérletre előjegyezhetni.

Telephon 199. sz.

Magy. kir. államvasutak.

64795—902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igaz-
gatósága a jövő 1903 évben eset-
leg 3 éven át szükségére fém, acél
és vasemű anyagok szállításának
biztosítását óhajtván, ez iránt nyil-
vános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó
évi június hó 10-ének déli 12 óráig
beterjesztendők, a bánatpénz pedig
folyó évi június hó 9-én déli 12
óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részle-
tezett feltételek, a mennyiségek,
ugyszintén a különleges szállítási
feltételek a magyar kir. államvas-
utak anyag- és leltárbeszerzési
szakosztályánál (Budapest, An-
drássy-ut. 78.) megtekinthetők.

Budapest, 1902. évi május hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Távbeszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyár-
nak arad-csanádi kizárólagos képviselője

Aradon. Vörösmarty-utca 1. sz.

Kívánatra küld 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagybecsült
rendelőimnek szives tudomására
adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti
czipész-üzletemet

felosztattam, de iparomat továbbra
lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gőzfűrdő mellett
folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy
nagybecsült rendelőimet ezután
is legnagyobb odaadással, szolid
és pontos kiszolgálásban része-
sitsem, miért is az eddigi pártfo-
gásért esedezem.

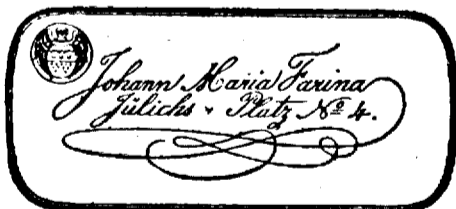
Magamat a n. é. közönség be-
cses bizalmába ajánlva maradok
kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

Valódi kölni vizem

a föld minden részén ismeretes az aluli
törvényesen bejegyzett védjegy alatt:

Köln, Johann Maria Farina
Jülichplatz No. 4.

Üdvari szállítója ő felsége I. Ferencz Jó-
zsefnek. Ausztria császáriának és Magyar-
ország királyának, továbbá több császári
és királyi udvaroknak. 1982

A legjobb
jég szekrények
kaphatók

SZABÓ ALBERT-nél

üveg-, porcellán-, lámpa- és konyhaberendezési üzlet

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.